

FAGBLADET FOA

FOKUS
BORTVIST FOR
EN BAGATEL

SIDE 8

KEND DIN RET
FÅ DEN RETTE
LØN PÅ DØGN-
OMRÅDET

SIDE 32

DAGPLEJER CHRISTINA REFFSGAARD:

VISKAL KUNNE SE BAG BARNETS ADFÆRD

SIDE 24

Gratis digitalt forløb til p-mødet

BØRNS
VILKÅR

TRYK DAGLIG MODTAGELSE

Find forløbet
og andre gratis
materialer her!

På www.bornsvilkar.dk/p-møder finder du det **gratis digitale refleksionsforløb "Tryk daglig modtagelse"**. Det består af en **film**, et **hæfte**, en **forældreguide** og **spørgsmål** til fælles faglig refleksion. Forløbet kræver **ingen forberedelse**, og kan bruges som afsæt for faglig dialog på jeres næste **personalemøde**.

Varighed: ca. 45 min.

INDHOLD

SNAPSHOT

PLEJEHJEM RYKKER
IND I BØRNEHAVE

SIDE 18

**FAGLIG
PRAKSIS**
CAMILLAS
PASSION FOR
DANS GAVNER
BEBØERNE
SIDE 44

KOLLEGAKRAM
"ANNA ER
VERDENS BEDSTE
KOLLEGA"
SIDE 50

- 4 Chefredaktørens leder**
- 6 Fag og fremtid**
Dårlige arbejdsstillinger
belaster pædagogiske ansatte
- 8 FOKUS Bortvisninger**
Flere bliver tilsyneladende
bortvist fra jobbet på et
tyndt grundlag
- 15 Det virker**
Dagplejer udgiver bøger, der
fanger de små børn
- 16 Striiben & Medlem til medlem**
- 18 Snapshot**
Børnehave har 'legeaftale' med
plejehjemsbeboere
- 22 Fagligt talt**
- 24 TEMA Pædagogisk kvalitet**
Ny bog peger på, hvordan du kan
fremme kvaliteten i din dagpleje
- 30 Brug FOA**
Ankestyrelsen blev stævnet
i en sag om sygedagpenge
- 32 Kend din ret**
En ny vejledning for aftalerne
for døgnarbejde er landet
- 34 INDBLIK Med døden på job**
Dilemmaerne er talrige,
når man har med døende
og deres pårørende at gøre
- 43 Min vej**
Fra et liv med misbrug og krimi-
nalitet til pædagogisk assistent
- 44 Faglig praksis**
Botilbud 'udnytter' medarbejder-
nes passion og fritidsinteresser
- 46 A-kassen**
Husk at give besked om din ferie
- 47 Mad på farten**
- 48 Det sker**
- 49 Quiz**
- 50 Kollegakram**
- 51 Groft sagt**

99

JEG MØDER PÅRØRENDE, DER SIGER,
DE NOK IKKE SKULLE HAVE RINGET II2.

SIDE 34

PER GREEN
AMBULANCEREDDER

FOA

Ansv. chefredaktør Gitte Hejberg
gith@foa.dk · 46 97 24 58
Redaktionschef Allan Wahlers
alwa@foa.dk · 46 97 26 44
Udgiver FOA · Staunings Plads 1-3
1790 København V · 46 97 26 26
foa.dk · foa@foa.dk

BORTVIST FOR EN FRISK BEMÆRKNING

VELKOMMEN | Man kan da ikke blive bortvist for at fyre en sjov kommentar af til en borger, som man kender godt, og hvor omgangstonen normalt er humoristisk?

Jo, det kan man, hvis man arbejder i hjemmeplejen på Frederiksberg. Det har social- og sundhedshjælper Helle Dione Borg Pedersen måttet sande. Hun var på hjemmebesøg hos en borger, der fortalte, at han havde fået en økonomisk erstatning. Hvorefter Helle for sjov svarer: "Så er det da dig, jeg skal låne penge af."

Det skulle hun aldrig have sagt. Tre måneder senere bortviser lederen hende for at have forsøgt at låne penge af en borger.

Helle Dione Borg Pedersen er langt fra alene. De røde kort sidder stadig løsere på landets arbejdspladser. I 2019 havde FOA 103 bortvisnings-sager, i 2022 var tallet steget til 144, og alene i første kvartal i år har FOA registreret 48 sager.

En bortvisning er en hård sanktion. Man skal aflevere sit grej og forlade matriklen. Lønnen stopper øjeblikkeligt, og man risikerer at få karantæne i forhold til dagpenge. For ikke at tale om skammen og den psykiske nedtur, som mange oplever.

Uanset om motivet er kassetænkning i form af sparede lønkrone eller en kortere lunte på chefgangene, er det på tide at mane til besindelse. En bortvisning kan være berettiget i grelle tilfælde, men det er en urimelig hård sanktion for en medarbejder, der efter mange års tro tjeneste fældes af en fodfejl eller en frisk bemærkning. ★

Gitte Hejberg
GITTE HEJBERG
ANSV. CHEFREDAKTØR

”

DE RØDE KORT
SIDDER STADIG
LØSERE PÅ LANDETS
ARBEJDSPLADSER.

@GITTEHEJBERG

HVAD MENER DU?

Hvad er noget af det vigtigste, Robusthedskommissionen bør tage fat på?

AF ALLAN WAHLERS

FOTO: ALLAN WAHLERS

Bring kompetencer i spil

Mette Panum Andersen
Fællestillidsrepræsentant
Regionshospital Nordjylland

Det vigtigste er, at vi får bragt de kompetencer, vi får på uddannelserne, bedst muligt i spil. Det er også vigtigt, at samarbejdet mellem regioner og kommuner kommer til at fungere bedre.

Det grundlæggende på plads

Gina Nolte
Sosu-assistent og fællestillidsrepræsentant, SUH Køge

Der skal være fokus på, at alle de grundlæggende kompetencer er på plads i forbindelse med uddannelserne, og så skal der være plads til, at vi også oparbejder særlige og individuelle kompetencer alt efter det, vi arbejder med.

En national standard

Brith Mari Andersen
Sosu-assistent, Bornholms Hospital

Der er brug for et slags nationalt kompetencekørekort. På den måde får vi ens standarder for, hvad vi kan, uanset hvor i landet vi arbejder, eller hvilken afdeling vi er på.

BAG OM ORDET

Robusthedskommissionen skal komme med anbefalinger til løsninger på de grundlæggende udfordringer i sundhedsvæsenet. Anbefalingerne skal ligge klar i sensommeren 2023.

KILDE: SUNDHEDSMINISTERIET

“

En af fordelene ved at arbejde som vikar det er, at der er så meget frihed ved det.

♥ Mette, Social- og sundhedsassistent i POWERCARE

Nu kommer frihed og arbejdsglæde til en by nær dig

Som vikar hos POWERCARE tager du selv kontrollen over, hvor meget du ønsker at arbejde. Ifølge mange af vores vikarer, så er mere frihed lig med øget arbejdsglæde. Måske gælder det også for dig?

Nu dækker POWERCARE hele Danmark, så uanset om du er:

- Sygeplejerske
- Social- og sundhedsassistent
- Social- og sundhedshjælper
- Sygehjælper
- Plejehjemsassistent
- Hjemmehjælper
- Medhjælper
- Socialpædagog

Så finder du friheden og arbejdsglæden hos POWERCARE.

Scan QR-koden og ansøg om at blive vikar allerede i dag.

BRUG DIT KAMERA

Det fysiske arbejdsmiljø halter

Dårlige arbejdsstillinger belaster det pædagogiske personale. Når man har travlt, gør man det, der går hurtigst, siger forsker.

AF MALIN SCHMIDT | FOTO: NIELS ÅGE SKOVBO

Små børn, der skal løftes, snøreband, der skal bindes, og rollinger, der skal trøstes.

Ergonomien viger ofte pladsen for den pædagogiske kerneopgave i landets dagtilbud, og det går ud over kroppen, viser den seneste arbejdsmiljøundersøgelse fra FOA. Mere end hvert andet medlem på det pædagogiske område oplever tunge løft, bøjede og forvredne arbejdsstillinger og gentagne og ensidige bevægelser på jobbet. Og cirka halvdelen af dem svarer, at de dagligt eller flere gange om ugen har smerter på grund af arbejdet. Tallene er stort set de samme som i 2017 og 2019.

Uheldig cocktaileffekt

Lars L. Andersen, professor ved Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø, har et bud på, hvorfor vi ikke ser forbedringer.

”Pædagogisk personale har de fysiske belastninger, men er også udsat for mentale krav, fordi man arbejder med mennesker. Og det giver en cocktail-effekt,” siger han og nævner håndværkere som det modsatte eksempel. Deres arbejde er hårdt for kroppen, men de har ikke de samme følelsesmæssige udfordringer.

”Hvis det også er mentalt hårdt, er det svært at finde det overskud, der skal til for at lave et godt ergonomisk arbejdsmiljø. Så prioriterer man kerneopgaven, nemlig at passe på børnene,” siger han og understreger, at når man har travlt, er det svært at fastholde de gode vaner.

Styrketræning lindrer

Også Kim Henriksen, formand i Pædagogisk Sektor i FOA, ser travlhed som en hæmsko for at huske ergonomien.

”Derfor skal kollegerne, arbejdsmiljørepræsentanterne og lederne i dialog om det. Vi kommer ikke til at kunne fastholde det pædagogiske personale, hvis det ikke bliver bedre, og allerede nu har vi store rekrutteringsudfordringer,” siger Kim Henriksen.

Lars L. Andersen peger på selvhjulpethed hos børnene og brug af hjælpemidler – eksempelvis hæve-sænkepuslebord – som noget, der kan hjælpe. Desuden er det godt med styrketræning.

”Små-øvelser, der styrker musklerne, hjælper på smerterne. Og lad børnene hente skamlen og kravle op i krybben, og mind hinanden om det i personalegruppen. Hjælp hinanden. Jeg ved, at 90 procent af medarbejderne ved det her, men det vil frigive tid på sigt og er også godt for børnene. ★

MASCH@FOA.DK

PÆDAGOGMEDHJÆLPEN GITTE HANSEN:

TÆNK PÅ, AT I SKAL HOLDE I MANGE ÅR

Den treårige skal have hjælp til at få buksebenet bakset på plads ned over gummistøvlen. Og barnet ved siden af skal have løsnet skoens velcro, så foden kan glide på plads. Sådan ser det ud flere gange om dagen i de danske dagtilbud, når mange børn skal ud på legepladsen. Og situationer som disse ender ofte med, at de ansatte vrider i kroppen

eller har andre dårlige arbejdsstillinger.

Det kender Gitte Hansen, der er pædagogmedhjælper i børnehaven Svalebo i Randers, alt for godt. Efter mere end 40 år i faget mærker hun konsekvenserne på egen krop.

”Jeg døjer med lænd og hofter, jeg er opereret i knæene og slidt i skulderen, og jeg kan også mærke det i tommel-

fingrene. Jeg er jo fra en tid, hvor vi ikke tænkte over alle de lynlåse, vi åbnede og lukkede, og måske gik vi også for længe med vores smerter,” siger Gitte Hansen, der begyndte i 1981.

Sad på små stole

Dengang var der ikke hæve-sænkepuslebord og regler mod trykknapper i body-

Gitte Hansen har arbejdet som pædagogmedhjælper i mere end 40 år, og hun mærker konsekvenserne på sin krop, som er slidt efter mange år med dårlige arbejdsstillinger.

ARBEJDET SLIDER PÅ KROPPEN

- 58 % er helt eller delvist enige i, at der er mange tunge løft og forflytninger i deres arbejde.
- 63 % er helt eller delvist enige i, at de arbejder meget i bøjede og forvredne stillinger.
- 53 % er helt eller delvist enige i, at de har mange gentagne og ensidige bevægelser.

KILDE: ARBEJDSMILJØUNDERSØGELSE, 2022. 1.007 MEDLEMMER PÅ DET PÆDAGOGISKE OMRÅDE DELTOG

stockingen. Og medarbejderne sad på små børnestole på stuerne, mens børnene blev løftet op i luften, og man selv kravlede rundt på gulvet sammen med dem. Derfor kommer Gitte Hansen med en opfordring til de unge.

”I skal holde i mange år – til I er 70 år eller ældre. Og derfor skal man virkelig passe på sin krop,” siger Gitte Hansen og nævner som eksempel, at mange holder små børn i hånden, når de går tur, men det giver et vrid i kroppen at nå en hånd

langt nede. Hun peger på fabriksarbejde, hvor der er kommet hardcore regler for ensidigt arbejde, jobrotation og hjælpemidler.

”Vi skal stille krav og ændre vores vaner, så vi bruger de hjælpemidler, vi har til rådighed. Ellers holder man ikke til det. Mange af mine kolleger er slidte. Vi går jo til ’fys’ alle sammen.”

Selv har hun gjort, hvad hun kunne. Dyrket motion og holdt sig i form. Alligevel går smerterne ud over hendes livs-

kvalitet, og derfor kommer hun med en opsang til arbejdsgiverne.

”Der er jo mangel på arbejdskraft, men hvis man vil holde på folk, må man også sørge for, at forholdene er i orden. Vi skal have arbejdsmiljørepræsentanterne og fagforeningerne på banen. Vi har et fedt job, vi kan gøre en forskel, og der er fede oplevelser, men tingene skal være i orden. Når jeg tænker på de unge – på mine egne børn – de skal simpelthen ikke blive så slidte, som jeg er blevet.” ★

”

**DET ER OFTE DE
ANSATTE, DER HAR
VÆRET 'PÅ TVÆRS'
OG SAGT FRA, HVOR
ARBEJDSGIVERNE
SAMLER TIL BUNKE
AF BITTESMÅ TING
OG BORTVISER.**

HEIDI PEDERSEN

FAGLIG SAGSBEHANDLER · FOA NORDSJÆLLAND

FARVEL OG BLIV VÆK

Ifølge sagsbehandlere og jurister i FOA er kommunerne begyndt på i højere grad og på et tyndere grundlag at bortvise medlemmer.

En enkelt klage fra en pårørende. En pille fra medicinrummet til at holde sygdom for døren. Kollegafnidder og komplette misforståelser.

Det er blot nogle af de eksempler på bortvisningssager, som sagsbehandlere i FOA har siddet med for nylig. For der er kommet flere af den type sager den seneste tid, og der skal mindre til, for at arbejdsgiverne bruger den sanktion, lyder det fra sagsbehandlere og jurister i syv af de største FOA-afdelinger.

Største antal målt i år

En bortvisning er det ultimativt hårdeste kort, man som arbejdsgiver har på hånden, hvis man vil af med en medarbejder. En chef kan bortvise en ansat, hvis vedkommende groft

har 'misligholdt ansættelsesforholdet', lyder det i juraen – for eksempel stjålet fra arbejdspladsen eller er blevet væk uden lovlig grund.

I 2018 og 2019 havde FOA henholdsvis 110 og 103 bortvisningssager. I 2021 og 2022 var tallene 149 og 144. Og i første kvartal af 2023 har FOA registreret 48 bortvisningssager. Det er det højeste antal målt på et kvartal, siden FOA begyndte at registrere afskedigelser og sanktioner.

Som udgangspunkt er mange bortvisninger berettigede, men Heidi Pedersen, som er faglig sagsbehandler i FOA Nordsjælland, har de senere år oplevet, at bortvisningerne kommer oftere og på et tyndere grundlag.

"Det er ofte de ansatte, der har været 'på tværs' og sagt fra, hvor arbejdsgiver-

→ ne samler til bunke af bittesmå ting og bortviser,” siger Heidi Pedersen.

Hun gætter på, at det kan være en spareøvelse for kommunerne, for ved en bortvisning ophører den ansattes løn øjeblikkeligt.

”Vi oplever i stigende grad, at arbejdsgiver ved forhandlingsbordet er klar til at ’bytte’ en bortvisning til egen opsigelse, således at medlemmet ikke lukkes i løn med øjeblikkelig varsel, men dog med et væsentligt kortere varsel, end de er berettiget til. Vi vurderer nøje i hver enkelt sag, om den mulighed gavner sagen. Vores udgangspunkt er, at en uberettiget bortvisning ikke kan gradbøjes, og derfor vil afdelingen anmode om forhandling i sagerne,” siger Heidi Pedersen.

Bortviser trods personalemangel

Stort set alle af de sagsbehandlere, Fagbladet FOA har talt med, genkender billedet af, at kommunerne bortviser ’de besværlige’. Dem, der åbent tør kriti-

sere ledelsen. Eller dem, der har meget sygefravær.

Men det sker også for medarbejdere, som har været ansat i mange år og aldrig før har fået så meget som en anmærkning, fortæller sagsbehandler i FOA Nordjylland Mette Reenberg Møller.

”På tre uger her i foråret fik vi fem bortvisninger, hvoraf vi fik forhandlet nogle om til en anden sanktion. Jeg har været med i mange år efterhånden, men det er i den seneste tid, at vi kan se, at grundlaget skrider. Mange af de her sager er småforseelser, der på ingen måde retfærdiggør en bortvisning eller anden lignende sanktion, men som efter vores opfattelse sagtens ville kunne løses med en snak under fire øjne,” siger Mette Reenberg Møller.

”Og så står bortvisningerne jo i kontrast til, at der mangler folk derude. Tre af de fem bortvisninger, vi har haft, har været dagplejere, hvor man jo står med

”

HVIS KOMMUNERNE SER BORTVISNINGS-SANKTIONEN SOM EN SPAREØVELSE, SÅ ER DET SOM AT TISSE I BUKSERNE.

MARIA KLINGSHOLM
FORBUNDSSEKRETÆR, FOA

et kæmpeproblem, fordi der i forvejen er mangel på dem,” tilføjer hun.

FOA: Frygt giver nulfejlskultur

Hos FOA ærgrer forbundssekretær Maria Klingsholm sig over tendensen, som efter hendes mening kan fodre en usund nulfejlskultur.

”Det er jo meget voldsomt at blive bortvist fra den ene dag til den anden, og jeg synes, det er en rigtig ærgerlig stigning, vi ser. Hvis en medarbejder begår en grov forseelse, er det klart, at ansættelsen må ophøre. Men jeg synes også, vi skal passe på, at der ikke bliver en nulfejlskultur ude på arbejdspladserne, som gør de ansatte enormt bekymrede for at fejle, fordi de frygter en bortvisning, og så gemmer de fejlene væk. Og det er rigtig skidt, for så lærer vi aldrig af dem,” siger Maria Klingsholm.

”Hvis kommunerne ser bortvisnings-sanktionen som en spareøvelse, så er det som at tisse i bukserne. For bliver én bortvist, skal en ny læres op, de resterende kolleger skal løbe stærkere, og hvad betyder det for sygefraværet og så videre? Det er en underskudsforretning,” siger hun.

Fagbladet FOA har rettet henvendelse til Kommunernes Landsforening, KL, som ikke er vendt tilbage inden deadline. ★

GUIDE

DET SKAL DU VIDE OM BORTVISNING

Løn stopper ved bortvisning

- En bortvisning er kun berettiget, hvis der er tale om en meget alvorlig pligtforsømmelse fra den ansattes side, for eksempel uberettiget udeblivelse fra tjenesten eller tyveri fra arbejdspladsen.
- En bortvisning betyder, at arbejdsgiver kun betaler den ansatte løn, indtil bortvisningen finder sted. Der er altså tale om den strengeste ansættelsesretlige reaktion, og derfor skal arbejdsgiver kunne føre bevis for, at den ansatte væsentligt har misligholdt sit ansættelsesforhold.

Uacceptabel adfærd

- Hvis den ansatte udviser en adfærd, som arbejdsgiver ikke kan acceptere, vil det som udgangspunkt kunne give anledning til en påtale eller en skriftlig advarsel. Hvis den ansatte – efter at have modtaget en skriftlig advarsel – fortsætter med den adfærd, vil arbejdsgiver ikke vil acceptere, vil arbejdsgiver som udgangspunkt kunne skride til afskedigelse med sædvanligt opsigelsesvarsel.
- Bortvisning vil dog kunne komme på tale, hvis arbejdsgiver i advarslen har tilkendegivet at ville skride til bortvisning i gentagelsestilfælde. Det forudsætter dog, at der med baggrund i advarslen er tale om væsentlig misligholdelse.

Ansæt skal partshøres

- Hvis arbejdsgiver vil bortvise en medarbejder, skal arbejdsgiver reagere med det samme. Ofte vil arbejdsgiver have behov for at undersøge forholdet nærmere, herunder foretage partshøring af den ansatte, inden der træffes beslutning om bortvisning. I det tilfælde må arbejdsgiver fritage medarbejderen fra tjeneste med fuld løn, indtil sagen er tilstrækkeligt oplyst.
- Hvis arbejdsgiver vælger at lade medarbejderen fortsætte sit arbejde, efter at arbejdsgiver er blevet bekendt med en formodet alvorlig pligtforsømmelse, vil en efterfølgende bortvisning som udgangspunkt være uberettiget. Kontakt hurtigst muligt din FOA-afdeling, hvis du er blevet bortvist.

Bortvisning kan betyde karantæne

- Hvis du bliver bortvist, kan det få konsekvenser for din ret til dagpenge, da du som udgangspunkt vil få karantæne på grund af selvforskyldt ledighed. Hvis bortvisningen viser sig at være uberettiget, vil karantænen i mange tilfælde dog blive ophævet. Kontakt hurtigst muligt din a-kasse.

Bortvist for at joke med en borger

”Så er det da dig, jeg skal låne penge af,” sagde social- og sundhedshjælper Helle Dione Borg Pedersen i spøg til en borger, som havde fået en stor erstatning. Det kostede en bortvisning.

Det er en normal dag på jobbet som social- og sundhedshjælper i hjemmeplejen i Frederiksberg Kommune, da Helle Dione Borg Pedersen skal besøge en borger, som hun kender godt.

De har en god, humoristisk jargon, synes Helle, og borgeren, som er tidligere rocker, er ikke en, som alle kan håndtere. Men det kan Helle.

På den pågældende dag er han i strålende humør, da Helle træder ind ad døren. Han er nemlig blevet tilkendt en erstatning for en fejloperation på omkring seks millioner kroner.

Han viser stolt afgørelsen til Helle, som i spøg siger: ”Så er det da dig, jeg skal låne penge af.”

Den sætning bliver et vendepunkt i Helles arbejdsliv.

I første omgang sker der ikke noget. Hun passer sit job og er på besøg hos borgeren i alt 25 gange. Men så en dag omkring tre måneder efter får Helle sin leder i røret. Han vil se hende til en tjenstlig samtale. Til samtalen får Helle at vide, at hun er bortvist, fordi hun har bedt om at låne penge af en borger.

”Det var rigtig væmmeligt. Jeg følte, jeg fik en skideballe, uden at jeg fik

lov at sige noget. Jeg tænkte bare ’hvad sker der her?’”

Borger anset som mere troværdig

Ifølge Helles leder har den pågældende borger sagt, at hun havde bedt om at låne penge af ham, fordi hun havde fået afslag i banken. Noget, som Helle blankt kan afvise, og som hendes bank også har afkræftet.

Borgeren skulle også have fortalt, at Helle havde bedt en anden borger om et lån, men det fandt ledelsen ud af var opspind. Alligevel holdt den fast i bortvisningen.

”Jamen, jeg var rasende, fordi jeg blev enormt overrasket over, at man kan til-lade sig at tale sådan til en medarbejder, uden at jeg fik lov at fortælle min side af sagen. Og at man mente, at jeg var utroværdig, men at borgeren var troværdig, gjorde mig ked af det,” siger Helle.

Gik ned med flaget

Især undrede det Helle, at mistilliden til hende var opstået, for to uger forinden havde hun været til omsorgssamtale i forbindelse med en sygemelding på grund af en brækket tå. Til samta-

len fik hun at vide, at hun var vellidt blandt både kolleger og borgere.

”Det kunne jeg slet ikke få til at hænge sammen med, at jeg nu var bortvist. Så jeg må sige, at der røg jeg ned med flaget,” siger Helle.

Hun blev også fysisk mærket af det, fordi hendes kroniske bindevævssygdom gik i udbrud. Det gør den, når hun er psykisk belastet. Oveni stoppede hendes løn øjeblikkeligt ved bortvisningen, så hun var nødt til at bruge af de penge, hun havde stående på en opsparing.

Godtgørelse og løn

FOA kørte sagen mod Kommunernes Landsforening, hvor forbundet blandt andet forholdt sig kritisk til, at kommunen ikke havde nogen dokumentation for, at Helle skulle have bedt om et lån. De havde heller ikke indhentet en skriftlig udtalelse fra pågældende borger. Sagen endte med et forlig, hvor Helle fik erstatning for den løn, hun burde have haft, samt en godtgørelse på 15.000 kroner for usaglig afskedigelse.

I dag har Helle fået et nyt job, som hun trives i, og det slag, hun fik ved at føle sig mistænkt af sin tidligere arbejdsgiver, er hun ved at have rejst sig fra.

”Kort tid efter blev jeg kaldt til samtale og fik tilbudt to job. Og så skulle jeg lige pludselig vælge. Der blev min selvtillid heldigvis lige boostet igen,” siger Helle, som i dag arbejder i hjemmeplejen på Østerbro. ★

DET SIGER FREDERIKSBERG KOMMUNE

”Frederiksberg Kommune kommenterer ikke personalesager i pressen, heller ikke i dette tilfælde. Der er indgået forlig i sagen, og det respekterer vi.

Det, vi generelt kan sige, er, at alle modtagere af hjemmepleje på Frederiksberg skal kunne være 100 procent trygge ved de medarbejdere, som kommer i deres hjem. Der må aldrig herske tvivl om deres professionalisme og gode hensigter.”

En frisk bemærkning til en borger, hun mente, hun kendte godt, kom til at koste Helle Dione Borg Pedersen jobbet i ældreplejen i Frederiksberg Kommune.

DE BLEV OGSÅ BORTVIST

EN KLAGE FRA EN STUDERENDE

Et pædagogisk ansat FOA-medlem blev bortvist efter ti år det samme sted, fordi en studerende, der var forbi institutionen i forbindelse med uddannelsen, angiveligt havde observeret medlemmet tale om private ting hen over hovedet på børnene og derfor havde klaget til ledelsen. Den studerende var i alt tre dage i institutionen. Den private snak skulle være foregået på den studerendes første dag på jobbet. Arbejdsgiveren kunne ikke dokumentere forløbet, og sagen blev forliget.

FARVEL EFTER JOURNALTJEK

Et FOA-medlem, som er forælder til et handicappet barn, blev bortvist for at have tjekket barnets journal via arbejdspladsens systemer.

EN PILLE FOR AT HOLDE SYGDOM FOR DØREN

Et FOA-medlem havde været syg fra sit arbejde gennem en længere periode. Medlemmet havde følt sig presset tilbage på arbejde gennem en alt for kort optrappingsperiode og frygtede at miste sit job på grund af sit sygefravær. På en af de første vagter blev medlemmet dårlig, men var bange for at gå hjem og melde sig syg igen og tog derfor noget medicin mod tilstanden i medicinrummet. Selvom det var en uformel kutyme, at medarbejdere tog en hovedpinepille, hvis de havde behov, og selvom medlemmet gjorde det for at passe sit arbejde, blev pågældende bortvist. FOA fik forhandlet sagen om til en opsigelse.

LYT TIL FAGBLADET FOA

REKRUTTERING

Sådan fik han aflivet sine fordomme om sosuer

Mød Christian, der skiftede karriere i en moden alder – og fandt faglig stolthed og mening i hverdagen.

LØN

Boost din (lokal)løn

De to gæster i studiet giver dig de bedste tips til, hvordan du også kan få del i puljen til lokalløn.

VOLD PÅ JOBBET

Er du blevet truet eller slået på jobbet? Sådan kommer du videre

Mange FOA-medlemmer risikerer at møde trusler og vold fra borgere. Sådan håndterer du det, hvis det sker.

ARBEJDSLIV

Skrup for frihed og fleksibilitet i dit arbejdsliv

Flere og flere har fået fleksible mødetider i plejesektoren. Få gode råd til, hvordan du også kan få det.

ARBEJDSGLÆDE

Få opskriften på større arbejdsglæde og mere faglighed

De mindre tværfaglige teams har været med til at give mere arbejdsglæde og mindre sygefravær.

BØRNS SØVN

Myter og amnestuesnak forstyrrer børnenes gode søvn

Der er mange holdninger til, hvordan og hvornår små børn skal sove. Find ud af, hvad der er op og ned.

Husk, at du kan høre mere fra Fagbladet FOA i podcasten 'Færdigt Arbejde'. Find for eksempel disse seks episoder, hvor du normalt lytter til podcast – eller gå ind på [Fagbladetfoa.dk/podcast](https://fagbladetfoa.dk/podcast).

BØGER, DER FÅR DE MINDSTE MED I FÆLLESSKABET

Dagplejer Tina Kristensen savnede bøger, der kunne fange de helt små børn. Nu udgiver hun dem selv.

AF MERETE NIELSEN

Er der ikke gode bøger på biblioteket?

Jo, men jeg synes, der mangler noget, der fanger de små, som ikke rigtig taler endnu – dem på omkring 10 måneder. Derfor udgav jeg i 2018 min første bog, og nu er jeg færdig med min tredje om Edderkoppen Edna. Den er på otte sider, så alle kan være med og holde koncentrationen. Det giver en følelse af samhørighed.

Er det ikke kedeligt for de store?

Nej, de elsker genkendeligheden, og de går forrest med at vise fagterne og sige de lyde, der hører med til historien. I den nye bog er der en sur bænkebidder, som vifter med sin pegefinger foran de andre insekter. Når børnene ser bænkebidderen, er de straks klar med deres pegefinger. De ved, hvad der

forventes af dem, og de er vilde med, at der er så meget mimik, og at de skal bruge deres mund – suge og puste og sige lyde som for eksempel en ugle.

Hvorfor gavner det fællesskabet?

Det, at vi laver de samme fagter og siger de samme lyde, får dem til at føle sig som en del af en gruppe, der har noget sammen. Jeg lever mig meget ind i historien, og det får børnene til at fokusere – og så er det fedt at juble sammen, når vi skal slå en kæmpe prut, fordi julemanden gør det.

Hvad har du fået af feedback?

Jeg har fået meget positiv respons – også fra sprogpædagoger. Og så er der jo mine dagplejebørn, som er prøveklude. De har et skarpt blik for ting, der ikke stemmer. I min nye bog er der en mariehøne, der har slået sig, så den får plaster på. Da jeg bladrer om til næste side, siger en af drengene: Hvor er plastret henne? Så måtte jeg ringe til tegneren og få et plaster på. Det er dejlig børnelogik. ★

REDAKTIONEN@FOA.DK

FOTO: TOBIAS STIJSSEN

Tina Kristensen læser dagligt med børnene – både ved bordet, når de er færdige med at spise, og i en skumgummirede, hvor der er god plads til at bruge hele kroppen til at lave fagter.

DET VIRKER

DEL DINE FIF

Har du et arbejdsredskab eller pædagogisk metode, som virker på din arbejdsplads, så skriv til men@foa.dk.

Hvis vi bruger det i bladet, får du et gavekort på 250 kroner til Coop.

FOTO: TOBIAS STIJSSEN

GØR DET SELV-BØGER

Tina Kristensen har været dagplejer i Mariagerfjord Kommune i 17 år. Hun har udgivet tre bøger med fokus på dialogisk læsning. Den første lavede hun i 2008, men først i 2018 fik hun den tegnet og udgivet. Inden da brugte hun laminerede fotos. "Alle kan lave en bog ved at tage billeder af for eksempel dyr og planter og laminere dem."

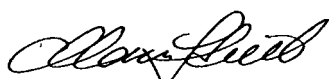
& Læs mere
sprogstimulastik.dk

INTENS SLUTSPURT I LØNSTRUKTURKOMITÉEN

STRIIBEN | Når du sidder med fagbladet i hånden, har vi netop afsluttet arbejdet i den lønstrukturkomité, der blev nedsat i kølvandet på overenskomstforhandlingerne i 2021. Resultatet skal bruges i den trepartsforhandling, som vi presser på for at komme i gang med og afslutte inden udgangen af oktober. Det er nemlig en vigtig del af vores forberedelser til OK24. Vi skal ind i trepartsrummet med hovedorganisationerne, og der er lagt op til en tung dans med elefanterne i rummet. Den største er, om vi kan stå sammen om en solidarisk og mere retfærdig lønprofil. Der skal nemlig sættes en ramme for, hvordan parterne kan forhandle sig frem til løsninger på, hvordan de ekstra tre milliarder, som regeringen har lovet i lønloft til lavtlønnede offentligt ansatte, kommer ind på forhandlingsbordet til OK24.

Pointen med de ekstra milliarder er, at det er varige midler, der kan bruges til at rette op på skævheder eller i det mindste tage hul på det – uden at belaste den 'almindelige ramme', vi forhandler overenskomst inden for. Men regeringens krav om, at pengene kun er til rådighed, hvis der findes tilsvarende administrative besparelser, er helt uspiseligt. Desuden er budskabet, at lokalløn kan rette op på skævhederne i løn, helt forkert. Så ville vi jo ikke have problemet.

Forventningerne til OK24 er, at vi skal gå efter at mindske den udhuling, som inflationen har betydet for medlemmernes løn. Det betyder, at vi sætter snuden op efter en god ramme og dermed også et lønloft, der kan mærkes. I har måske deltaget i debatmøder i de lokale fagforeninger om jeres krav til overenskomstforhandlingerne, og vi glæder os til at dykke ned i dem, så vi sammen med alle de andre organisationer kan samle os om de vigtigste krav. Det er ikke kun løn, der er på tapetet. Indflydelse på arbejdstilrettelæggelse og bedre muligheder for kompetenceudvikling tæller også højt. Tag fat på diskussionerne på arbejdspladserne, få alle med i fællesskabet, så vi står som et stærkt hold, når vi går ind i forhandlingslokalerne. ★

MONA STRIIB
FORMAND

”

VI SÆTTER SNUDEN OP EFTER EN GOD RAMME OG DERMED OGSÅ ET LØNLØFT, DER KAN MÆRKES.

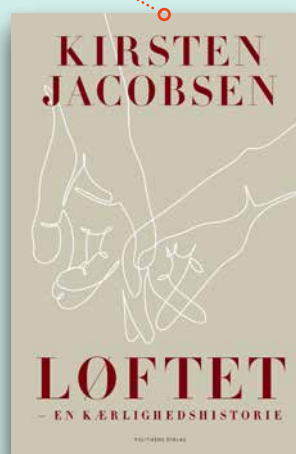
@STRIIBMONA

MEDLEM
TIL
MEDLEM

NOGLE AF DE SVÆRESTE DILEMMAER

Med bogen **'Løftet'** fra Politikens Forlag har journalist Kirsten Jacobsen sat fokus på retten til selv at vælge livet fra – et spørgsmål, der også påvirker både pårørende og plejepersonale. I en konkurrence på vores Facebook-side, hvor man kunne vinde bogen, satte mange FOA-medlemmer ord på de svære dilemmaer, de møder – og de tanker, Fagbladet FOAs interview med Kirsten Jacobsen satte i gang. Her er nogle af kommentarerne:

Lene Mejlbye

Hver gang, jeg står i de svære sygdoms- og terminale forløb, lærer jeg noget nyt – i den nære relation med den syge/døende og de pårørende – det giver mening og ruster mig i mit videre arbejde som social- og sundhedsassistent 🙌❤️

FØLG
OS PÅ

Tina Djelby

Det er lige den slags situationer, mine kolleger og jeg har brug for at sætte ord på. At turde tale med de pårørende om. Jeg arbejder på et døgncenter for rehabilitering (og aflastning), og vi ser rigtig mange som Kirsten og Luffe (Kirsten Jacobsens afdøde mand, red.).

Jane Hedegård

Et tabubelagt emne, som mange har en forudfattet mening om – men hvordan reagerer man, hvis/når man selv står i situationen 🙄🌹

Maj-Britt Nielsen

Har altid været bange for døden og det at miste. At være pårørende til en døende er hårdt – har næsten lige været der. Svær situation – og det var svært at tale med min syge far om, hvad der skulle ske, og hvilke ønsker han havde.

Kirstine Bæk

Jeg bilder mig selv ind, at jeg ville kunne "trække stikket" på en nær og kær, hvis den situation opstod. Men måske ville modet alligevel svigte, og tvivlen vinde.

Heidi Valentin

Jeg kan genkende hver en tanke, hun beskriver, og jeg ville evigt føle skyld – samtidig med at jeg ikke ville kunne give slip. (...) Jeg føler mig enormt beæret over, at vi netop står i en rolle, hvor vi har mulighed for at være der for både Kirsten og Luffe (Kirsten Jacobsens afdøde mand, red.) – i medgang og modgang. Tænk sig ... Ens hjerte bliver virkelig knust og flået i småstykker, men det er hvert øjeblik værd, fordi vi får lov til at være til stede, i nuet, med netop Luffe og Kirsten, når de har allermest brug for det.

Eva Dupont Kragelund

Har selv stået med en pårørende, der tiggede og bad om hjælp til at få fred.

LÆS MERE
OM ARBEJDET
MED DØENDE OG
PÅRØRENDE:
SIDE 34-41

Gymnastik i blodet. Når en gruppe beboere fra Hundested Plejecenter besøger Børnehuset Spødsbjerg, går der ikke længe, før 98-årige Kirsten Berger er i sit es. Gymnastik har fyldt meget i hendes liv, og hun nyder at bruge kroppen sammen med børnene.

SNAPSHOT

GENERATIONSMØDE

Bøj og stræk med Kirsten på 98 år

”Jaaah – skal vi så lave gymnastik igen?” I Børnehuset Spodsbjerg er der stor jubel, da det går op for børnene, at Kirsten er på vej på besøg sammen med fem andre ældre fra Hundested Plejecenter. To gange om måneden har børnehuset og plejecentret en ’legeaftale’, hvor der bliver skabt relationer på tværs af generationer.

AF ALEXANDER PILGAARD KJÆR | FOTO: JØRGEN TRUE

Op ned, op ned. En rutineret Kirsten har tydeligvis en koreografi, hun kender til hudløshed. Det går stærkt, når hun skiftevis løfter den ene og så den anden arm, den ene og så den anden fod og slår i luften med armene på skift. Børnene fra Mågestuen følger flot med, hvilket flere gange får Kirsten til at udbryde: "Hvor er I gode."

Se mine tænder. Plejehjemsbeboeren Jytte S. Pedersen har ikke længere et fuldt tandsæt, som treårige Oliver er godt på vej til. Oliver viser sine bisser, men får også fortalt Jytte, at han om kort tid kommer til at mangle tænder de samme steder som hende, når mælketænderne ryger ud og skal under puden.

Ro på. I børnehaver er tempoet noget hurtigere end på plejecentre. Nogle børn bevæger sig hele tiden, mens nogle ældre har det sværere med den disciplin. Disse forskelle udviskes, når en glat barnehånd for en stund hviler i en hånd præget af livets gang.

GUIDE FÅ SUCCES MED GENERATIONSMØDER

Klare aftaler

Medarbejderne i henholdsvis plejecentret og børnehuset har nogle klare aftaler om, hvilke aktiviteter der skal foregå.

Skab et fælles rum

Find nogle aktiviteter, hvor det er lige meget, om man er 89 eller 4 år.

Spis sammen

Vi inviterer altid de ældre på frokost, så der er tid til at lære hinanden at kende uden for aktiviteterne. Det er dejligt at samles om et måltid, hvor man spiser det samme.

KILDE: TINA FLINTSØ, LEDER AF
BØRNEHUSET SPØDSBJERG

Brobygger. Pia Jepsen (i midten) er tillidsrepræsentant og har været pædagogmedhjælper i 37 år – faktisk så længe, at nogle af forældrene til de børn, der går i børnehuset, selv har haft Pia som pædagogmedhjælper. "Jeg elsker mit job, og en af de mange meningsfulde aktiviteter, vi har, er, når børnene og de ældre besøger hinanden."

Former og farver. Efter gymnastiklektionen hygger Kirsten sig med Liva. De former og triller små kugler af modellervoks og former blå hjerter, mens de snakker om, hvordan det var at lege, da Kirsten var barn.

VORES DAGTILBUD ER UTIDSSVARENDE

FAGLIGT TALT | Dagtilbuddenes nuværende organisering er et svar på behovet for pasning til børn i førskolealderen, da kvinderne for alvor kom på arbejdsmarkedet. Organiseringen var svaret på forældrenes pasningsbehov – ikke på børnenes behov. Alligevel har langt de fleste børn haft det godt i dagpleje, vuggestue og børnehave, blandt andet fordi der længe var tilstrækkeligt med personale i børnehaven og vuggestuen, og fordi der i dagplejen, hvor der kun var én voksen til mange børn, også var store børn, der gik i børnehave eller skole. Sådan ser hverdagen i dagtilbud ikke ud i dag.

Spredningen i kvaliteten er for stor både mellem dagtilbud og i de enkelte dagtilbud. Alt for mange børn mistrives, og dagtilbuddenes løfteevne i forhold til socialt udsatte børn er for svag. Der er brug for specialviden i dagtilbud med børn i udsatte positioner. Mistrivsel kan forebygges ved at skabe et roligt og trygt miljø, hvor børnene i lege udfordres og møder krav, der svarer til deres kompetencer og funktionsniveau. Børn trives og lærer bedst i små grupper.

Investeringer i at skabe kvalitet i de mindste børns liv sparer samfundet for meget større udgifter senere i deres liv. Uddannelse af alt pædagogisk personale er nødvendig, fordi uddannelse har en positiv betydning for kvaliteten i interaktionen mellem børn og voksne. FOA vil gerne starte en debat om, hvordan vi skaber dagtilbud, der opfylder børns behov. Vi vil gerne invitere alle med interesse for børns trivsel og udvikling ind i debatten. ★

KIM HENRIKSEN
SEKTORFORMAND

”

FOA VIL GERNE STARTE EN DEBAT OM, HVORDAN VI SKABER DAGTILBUD, DER OPFYLDER BØRNS BEHOV.

@FOAHENRIKSEN

KORT
OG
GODT

67%

af FOA-medlemmerne på det pædagogiske område svarer, at deres arbejds-mængde er blevet større eller meget større de seneste to år.

KILDE: UNDERSØGELSEN 'ARBEJDSMILJØET BLANDT FOAs MEDLEMMER I 2022'

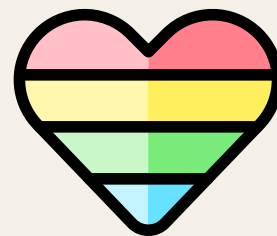

FÅ TIP TIL SCIENCE-PÆDAGOGIK

Vand inviterer til at eksperimentere og pirre børns 'forskeren', og nu er der inspiration at hente til 10 legende og sanselige vandundersøgelser. Materialet er udarbejdet for Forsknings Døgn; en årlig videnskabsfestival, som Uddannelses- og Forskningsministeriet står bag.

Find materialet
forsk.dk/laeringsunivers

FOA MED I PRIDE

Når København igen bliver regnbuefarvet i forbindelse med årets Pride-uge, kan du møde FOA i fagbevægelsens stand på Rådhuspladsen fra 12.-18. august. Her kan du få en uformel snak om for eksempel forskelsbehandling på arbejdspladsen – og høre, hvordan FOA kan hjælpe dig, hvis du oplever problemer. FOA går også med i selve paraden lørdag 19. august.

KVALITETEN HALTER I MANGE DAGTILBUD

5 ud af 10 daginstitutioner og 4 ud af 10 dagplejer vurderes til at have pædagogiske læringsmiljøer af 'tilstrækkelig' kvalitet. Kun 13 procent af daginstitutionerne og 8 procent af dagplejerne har 'god kvalitet', når det kommer til blandt andet anerkendende relationer, understøttelse af børnefællesskaber og leg. Det viser en ny undersøgelse, som er bestilt af Børne- og Undervisningsministeriet.

 Læs mere
eva.dk

FOTO: JACOB NIELSEN

Forfatter: "Fællesskabet er ilde stedt"

Det er ikke alle, der har de samme muligheder i det danske samfund. Men det er ikke noget, vi rigtig taler om. Sådan lyder det fra forfatteren Glenn Bech i et interview, som du kan læse på fagbladetfoa.dk. "Vi har fået et A- og et B-hold, hvor de, der kan, får private forsikringer, hvis

det offentlige ikke fungerer. Og så tænker jeg: Fællesskabet er ilde stedt, når de stærkeste forlader skuden, fordi de kan finde en anden løsning," siger han blandt andet. Bech har sat fornyet fokus på klasesamfundet med bogen 'Jeg anerkender ikke længere jeres autoritet'.

**Scan koden og
læs interviewet**

**Vi er på vildspor,
når vi ser på
mistrivsel som
noget, der bor
i børnene.**

MALENE ANGELO
PSYKOLOG VED BØRNS VILKÅR
I Altinget

STØJ FYLDER I DAGTILBUD

Lydniveauet i daginstitutioner er alt for ofte så højt, at det ville få Arbejdstilsynet til at stille krav om høreværn, hvis det havde målt larmen på decibelskalaen. Det konkluderer Rådet for Grøn Omstilling, der sammen med Teknologisk Institut har undersøgt 30 dagtilbud, og i knap halvdelen af dem har målt lydniveauer over 80 decibel.

Læs mere
rgo.dk

ISTOCK

TEMA

PÆDAGOGISK KVALITET

Der er stor forskel på den pædagogiske kvalitet i både vuggestuer og i dagplejen, viser den første nationale kvalitetsmåling af dagtilbud til de mindste børn. Fagbladet FOA ser på det, dagplejen er rigtig god til – og hvad der er brug for at lære mere af.

FORFATTER TIL BOGEN 'PÆDAGOGIK I DAGPLEJEN':

JEG HAR SET SÅ MEGET KÆRLIGHED I DAGPLEJEN, MEN OGSÅ UDFORDRINGER

En ny bog peger på, hvordan du kan fremme kvaliteten i din dagpleje. For den svinger meget, viser ny kvalitetsmåling af dagtilbud til de mindste børn. "Jeg håber, at bogen kan hjælpe dagplejerne til at genbesøge deres pædagogik," siger forfatteren.

TEMASIDERNE ER SKREVET AF MALIN SCHMIDT, MASCH@FOA.DK | FOTO: TOR BIRK TRADS

Hun har set så meget kærlighed i dagplejen. Meget omsorg for børn. Mange knus og kram, tryghed og genkendelighed. I de mere end 20 år, hvor Birgit Stechmann, chefkonsulent i FOA og aktuel med bogen 'Pædagogik i dagplejen', har arbejdet med dagplejen, har hun set alt det gode, dagplejen kan for børn og deres forældre.

Misforståelser af børnesyn

Men hun har også set situationer, hvor pædagogikken mangler det sidste for at komme helt i mål. Hun har set klude, der kom bagfra og tørrede intetanende børns munde. Hun har set dagplejere observere leg frem for at hjælpe legen videre, når den var gået i stå. Og hun har hørt dagplejere tale om børneperspektiv som en del af legerummets indretning.

"Der har også været misforståelser, og det er ikke så underligt. For børnesynet har forandret sig meget, der er kommet en ny styrket læreplan til, og dagplejerne forventes at udvikle sig pædagogisk, samtidig med at de står alene meget af tiden," siger Birgit Stechmann og uddyber, hvorfor det var vigtigt for hende at komme ind til kernen i dagplejens pædagogik.

"For hvad mener vi, når vi taler om børnefællesskaber? Hvad gør vi, når vi siger børnenes perspektiv? Og hvad forstår vi ved børnesyn?"

Det er hele bogens grundlag: At klæde dagplejerne pædagogisk på. Eksemplicere der, hvor den styrkede læreplan bliver svær at forstå. Og højne kvaliteten der, hvor den nationale evaluering peger på, at den halter. Kort sagt at give dagplejerne et nyt blik på sig selv.

Pædagogik i dagplejen

Birgit Stechmann
Akademisk Forlag

FORSKEL PÅ BØRNESYN OG BØRNEPERSPEKTIV

Børnesyn: Det handler om den måde, man opfatter børn på. Et eksempel på et børnesyn er, at børn vil gøre det godt – hvis de får gode rammer for det. Børnesynet har betydning for, hvilke forventninger du har til barnet i forhold til udviklings- og funktionsniveau, hvilke motiver, du tillægger barnet, og om du er i stand til at udfordre børnene i hverdagens situationer.

Børneperspektiv: Små børn kan ikke fortælle, hvad de vil, og hvad de har brug for, så her handler det om en fortolkning, hvor du forsøger at leve dig ind i, hvad barnet tænker og gerne vil. Du har størst mulighed for at ramme plet, hvis du kender barnet og dets verden godt.

KILDE: 'PÆDAGOGIK I DAGPLEJEN'
BIRGIT STECHMANN

"Børneperspektiv er et blik på børn og deres handlinger hele tiden. Det handler ikke om at indrette en legekrog ud fra børnenes perspektiv. Det er et spørgsmål om, hvordan man møder børnene, og hvad de kommer med. Om man møder dem med, at barnet udviser urimelig adfærd, eller om man møder dem med, at de har et problem, de gerne vil have hjælp til at løse."

Læreplanen for svær at forstå

Og det er svært, understreger hun. Hun kender det selv. For eksempel da hun optog en video, da hendes egen datter var lille.

"Hun kommer hen til mig og vil se det, jeg ser. Og jeg siger: 'Nej, nej, lad være, du ødelægger alting'. Men hun ødelægger jo ingenting. Hun vil bare gerne se, hvorfor jeg ser så glad ud."

Birgit Stechmann håber, at vi kan komme til at tale om vores fejl i stedet for at føle os angrebet. For det er det, der bringer dagplejen videre pædagogisk.

Her var den styrkede pædagogiske læreplan – som hun i øvrigt selv var med til at arbejde på – måske for svær at forstå, især set i lyset af, at de tidligere læreplaner var orienteret mod handling og aktivitet. Som noget, man gjorde med børnene.

"De gamle læreplaner gjorde, at man vænnede sig til, at pædagogik er noget, man kan sætte hak ved. At man kan sige: 'Vi har været i skoven og talt om natur, vi gik på ujævnt underlag, var et fællesskab, fordi vi gik i gruppe og talte om naturfænomener. Men når vi taler om børnesyn i den nye styrkede læreplan, så er det ikke noget, man kan hakke af på. Det er den måde, vi ser på barnet hele tiden."

Relationen til de andre børn er betydningsfuld – også for de yngste. Derfor er det vigtigt at styrke lege og aktiviteter, der skaber deltagelsesmuligheder for alle børn i børnefællesskabet.

Er jeg opmærksom nok?

Og børnesynet er man ofte ikke særlig bevidst om. For det er blevet til i et sammensurium af, hvordan man selv er blevet lyttet til og talt til som barn, viden om, hvad man kan forvente af et barn på to år, og hvad barnets hjerne kan klare.

”Formålet med bogen er først og fremmest en øget opmærksomhed på sig selv. Er jeg nærværende nu? Er jeg sensitiv nok? Er jeg engageret nok? At man også har blik for sig selv og det, man brænder for med børnene.”

For dagplejen har rammer, der er gunstige: Den samme voksne hele dagen. En fast, lille børnegruppe. Genkendelighed og trykke, hjemlige rammer. Men også faktorer, der gør det svært: At én dagplejer står for alt, både pædagogisk og logistisk. At der i dagligdagen sjældent er nogen til at tage over eller sparre med, når man er presset. Og at man som dagplejer skal udvikle sig selv, for der er ikke nye kræfter, der kommer ind fra uddannelser og andre arbejdspladser.

Godt at observere hinanden

Derfor håber hun, at bogen kan hjælpe dagplejere til bruge hinanden og dagplejepædagogen til at observere, hvordan man for eksempel tackler børns gråd som grundlag for efterfølgende samtale. For kunne man have gjort noget anderledes?

”Når forskere har været ude i dagplejen, har de efterfølgende sagt, hvor fantastisk det er med alle de knus, børnene får. Dagplejere får en helt særlig relation til børnene og familierne. De bliver inviteret med til konfirmationer og følger med, også længe efter at barnet er gået ud. Det er så godt. Men vi mangler lige det sidste for at få et rigtig godt resultat. Det er det, jeg håber, bogen kan bidrage med.” ★

NY UNDERSØGELSE AF DEN PÆDAGOGISKE KVALITET PÅ 0-2-ÅRSOMRÅDET

Her er eksempler på, hvad forskerne fandt af god – og mindre god – kvalitet i dagplejen.

Relationen mellem dagplejer og barn

Dagplejerne scorer relativt set højest på relationen mellem dagplejer og barn. For eksempel er der en dagplejer, der sætter sig på gulvet og med kropssprog og stemmeføring viser, at hun er tilgængelig og interesseret i børnene. En anden dagplejer satte sig ved siden af et barn, der har slået en kammerat. Med kropssprog og ord spejler hun barnets vrede følelser og hjælper begge børn videre. Der er også eksempler på det modsatte, for eksempel, når dagplejere, der var optagede af praktiske gøremål, havde et lukket kropssprog, der ikke inviterede til samspil. Nogle steder var der problemer med irettesættelse og for lidt anerkendelse.

Relationen mellem børnene

Relationen til de andre børn er betydningsfuld, også for de yngste. Derfor gælder det om at være opmærksom på børnenes relationer, som for eksempel, da en dagplejer i en spontant opstået sove-leg for børn og dukker lagde sig sammen med børnene, og på den måde støttede dem i at se og bygge videre på hinandens initiativer. Et andet eksempel er fra middagsbordet. Her kan dagplejeren, i stedet for at øse op og tale med hvert enkelt barn, støtte børnene i at hjælpe hinanden og på den måde understøtte dem i en dialog med hinanden.

Understøt legen

Dagplejerne er generelt gode til at sætte aldersrelevante aktiviteter i gang. For eksempel spiller en dagplejer guitar og synger med børnene, der 'spiller med' på claves. I et andet eksempel legede nogle børn 'mor går på arbejde', mens et par andre børn så nysgerrigt til. Dagplejeren udvidede nænsomt børnenes leg. Med rygsække, madpakker og overtøj blev hele børnegruppen engageret i leg sammen og hjalp hinanden med at blive klar til at 'gå på arbejde'. Forskerne peger på, at der generelt mangler adgang til lege, der understøtter grovmotorikken.

KILDE: FORMIDLINGSMATERIALE FRA DANMARKS EVALUERINGSINSTITUT (EVA): 'KVALITET I DAGPLEJEN FOR 0-2-ÅRIGE BØRN'

Læs mere
eva.dk

Vi skal kunne se ind bag barnets øjne

Christina Reffsgaard, dagplejer i Ikast-Brande Kommune prioriterer legen højt i sin hverdag, fortæller hun her.

SÅDAN
ARBEJDER
VI MED
PÆDAGOGISK
KVALITET

At kunne se, hvad der ligger bag. At prøve at forstå, hvad årsagen er, når barnet reagerer – er frustreret, vred eller ked af det. Det, ser jeg, som en kerneopgave i dagplejen. Som når to børn ryger i konflikt, fordi de vil have samme traktor. Så har de brug for at vide, at jeg forstår det, de vil, hjælper dem med at sætte ord på og guider dem til at løse det. Og hvis jeg ser, at legen er gået i stå, eller der er et barn, jeg gerne vil have inddraget i le-

gen, så finder jeg eksempelvis en hat, jeg sætter på hovedet, og en mere, jeg sætter på et andet barns hoved, og så er vi alle sammen politi. Jeg hjælper dem med at finde ind i fællesskabet, for det sker ikke altid af sig selv.

Indretter mig efter børnene

At kunne se ind bag børnenes øjne og forstå, hvad de vil, og hvorfor de agerer, som de gør, er vigtigt for alle børn,

Dagplejer Christina Reffsgaard forsøger at hjælpe legen videre, når den er gået i stå. For eksempel ved at introducere nye rekvisitter – madvarer i legekøkkenet eller blade ude i haven. ”Det gælder om at fange børnene lige der, hvor de er,” siger hun.

men især for børn i udsatte positioner. Og hvis man tænker over det, kan man sagtens forstå, at det kan være voldsomt for et barn, der er født for tidligt eller er påvirket af noget i hjemmet, at være her i dagplejen. Det er vi mere bevidste om i dag end dengang, jeg startede.

I dag indretter vi os efter, hvordan barnet har det, i stedet for at barnet skal indrette sig efter os, og det er godt. For eksempel havde jeg et barn, hvor familien var ustabil i en periode, og så nytter det jo ikke noget, at jeg tager ud og laver en hel masse, for barnet har brug for at blive skærmet, finde tryghed

og ind i relationerne med både mig og de andre børn. Det er det, vi kan i dagplejen – at tage udgangspunkt i det enkelte barn, og hvis jeg kan mærke, at et barn har brug for en rolig dag, så lader vi være med at tage på tur den dag.

Blev overrasket over at se mig selv

Læreplanen handler om leg, tryghed, relationer – alt det, synes jeg, er væsentligt. For barnet lærer, når det leger. De venter på tur, lærer hinandens følelser at kende ved at læse den andens udtryk og sætter ord på, at 'nu er Magnus ked af det'. Det rummer langt flere niveauer end at køre et tema en

uge ad gangen, som der nok var mere af i de tidligere læreplaner. Og når jeg har været på kursus, kommer vi altid hjem fuld af motivation. For vi skal lære at se på os selv, og hvordan vi agerer i forskellige situationer.

Nogle gange bliver man overrasket. Som da jeg blev filmet for at se, hvor meget øjenkontakt, der var, og jeg opdagede, at der var mindre, end jeg troede. Øjenkontakt er så vigtig, for at barnet føler sig set og anerkendt. At jeg ser, hvad du ser. Det er den tryghed, der skal til for, at barnet udvikler sig og tør prøve noget nyt. ★

BØRNENE FÅR RET LANG SNOR

Kristina Ladefoged

Pædagogisk assistent, gæstedagplejer
Gæstehuset i dagplejen, Nyborg Kommune

Min opgave som gæstedagplejer er nok ret forskellig fra, da jeg var almindelig dagplejer. Her skal vi vinde børnenes og forældrenes tillid på meget kort tid,

og nogle gange er det de første par minutter, der afgør, om det lykkes.

Da jeg kom tilbage efter at have taget den pædagogiske assistentuddannelse, fik jeg øjnene op for, hvor meget det betyder at give børn ret til selv at bestemme. For eksempel, hvor de vil sidde, og at det er okay, at de er sammen med mig, hvis de føler sig tryggest ved det i en periode. Om de vil med ud på tur eller lege på legepladsen. Vi giver lang snor og lytter til dem, hvis de er optaget af noget særligt. Det er vigtigt for deres udvikling og deres selvstændighedsfølelse, og samtidig giver det tryghed. Det er også derfor, jeg gør meget ud af at kende barnets baggrund, og vide, hvad de interesserer sig for og kan lide. Vi er nødt til at være nysgerrige på, hvem der står foran os hver eneste gang, ellers kan vi ikke skabe de rammer, de har brug for.

Når børnene sover, evaluerer vi: Hvad er gået godt, hvad er gået skidt, hvad ser du, ser du det samme som jeg? Det er vigtigt, at vi har den konstruktive kritik, og at vi tør sige dét, der er brug for at sige. ★

KRAV SKAL TILPASSES TIL HVER DAGPLEJER

Ann Thordal

Dagplejepædagog
Odense Kommune

Alle dagplejere gør det bedste, de kan, men der er stor forskel på, hvor godt det bedste er, så vi må løbende justere vores krav. Vi skal have fokus på vores for-

midling, for vi skal være sikre på, at dagplejerne forstår det, vi siger – for eksempel hvordan dagplejeren kan blive ved med at være nysgerrig, og hvordan hun justerer sig selv i forhold til barnet, så hun ved at ændre på sin stemmeføring kan vise barnet: 'Jeg kan se, du synes, det er svært, men jeg er her, og nu skal vi have det sjovt'. Det kan være et barn, der hele tiden har sin sut og sin bamse, og derfor kun har én hånd at lege med. Så gælder det om at opmuntre barnet og vise, at nu lægger vi sut og bamse her ved siden af, og så kan vi få gang i klodserne. Næste gang er det måske en meter væk, og til sidst flytter sut og bamse ud i garderoben.

En dagplejer viste mig en fantastisk video fra motorikbanen, som en pige på 16 måneder syntes var for vild. Dagplejeren kunne se, at hun pressede pigen for meget, så hun justerede sig selv, tog pigen i hånden og hjalp hende over banen. Næste gang, pigen skulle prøve, tog hun en af de større piger i hånden, så de sammen kom over banen. Det er jo superfedt at se, hvordan hun ved at blive støttet udvikler sig og til sidst vælger selv. ★

Marit fik 300.000 kroner tilbage i sygedagpenge

VEJEN TIL ERSTATNING

Marits forløb frem mod erstatning.

AUGUST 2020

Marit Børve-Jørgensen sygemelder sig fra sit job som dagplejer.

SEPTEMBER 2020

Marit opsiges fra sit job med fratrædelse 31. marts 2021.

FEBRUAR 2021

Odsherred Kommune stopper Marits sygedagpenge fra april.

MAJ 2021

Ankestyrelsen giver kommunen medhold i fratagelsen af Marits sygedagpenge, efter FOA har klaget.

JUNI 2021

FOA anmoder om genoptagelse af Marits sag, men får afslag.

AUGUST 2022

Marit får tilkendt fleksjob.

NOVEMBER 2022

FOA stævner Ankestyrelsen, som giver Marit medhold i, at hun havde ret til sygedagpenge med tilbagevirkende kraft.

JANUAR 2023

Marit begynder i fleksjob.

FOA måtte stævne Ankestyrelsen for at få sat punktum i sag om sygedagpenge. Et problem for retssikkerheden, mener forbundssekretær i FOA.

AF IDA ØSTERLUND | FOTO: JØRGEN TRUE

I 10 år dannede 48-årige Marit Børve-Jørgensen og hendes mand Klaus Hansens hjem rammen om en dagpleje, som Marit drev. Men på grund af fibromyalgi, gig og op til 14 dages migræne hver måned, hvor Marit skulle have Klaus' hjælp til dagplejebørnene, måtte hun sygemelde sig i sommeren 2020. Fem uger efter blev hun fyret og kom på sygedagpenge.

10. februar 2021 fik Marit at vide, at sygedagpengene kunne forlænges i op til 67 uger. Men 13 dage efter fik hun en mail om, at hendes sygedagpenge stoppede.

"Jeg havde ingenting hørt i mellemtiden. Ingenting. Det kom simpelthen som et chok. Jeg tudbrølede og følte, at mit liv gik i stå," siger Marit, som ellers skulle i afklaringspraktik i en børnehave.

Familien på fire måtte leve af Klaus' indkomst og en forskudsarv fra Marits mor. Det fik Klaus til at gå ned med en depression i otte måneder.

23 siders stævning

Med hjælp fra FOAs afdeling i Holbæk ankede Marit afgørelsen. Uden held. Ankestyrelsen gav kommunen medhold i, at hun ikke havde ret til sygedagpenge.

"Men det kunne jeg simpelthen ikke acceptere," siger Marit, der igen kontak-

tede FOAs lokalafdeling, som sendte sagen til vurdering ved socialjurist og socialpolitisk konsulent Anette Hindsberg i FOAs forbundshus.

Herfra tog det fart.

Anette Hindsberg vurderede, at Ankestyrelsens afgørelse ikke var korrekt og anmodede derfor om genoptagelse. Det afsløgte styrelsen.

Men sagen var så principiel, at der var grundlag for en stævning, mente Anette Hindsberg, så hun tog sagen videre til FOAs advokat, Anders Bang Mønster Hansen. Begrundet i et 23 sider langt dokument stævnedes han Ankestyrelsen.

FOA ville hive Ankestyrelsen i retten med påstand om, at styrelsens afgørelse i Marit Børve-Jørgensens sag var ugyldig, fordi vurderingen var i strid med loven og på et mangelfuldt grundlag uden de fornødne lægefaglige oplysninger.

Uventet opkald

10 dage før fristens udløb ringede Marits telefon med Anders Bang Mønster Hansen i røret. Ankestyrelsen havde genoptaget sagen og givet Marit medhold. Hun havde ret til sygedagpenge med tilbagevirkende kraft.

"Jeg troede ikke mine egne ører, da han ringede. Verden stod stille et øjeblik. Jeg

”

Jeg troede ikke mine egne ører, da han ringede. Verden stod stille et øjeblik.

MARIT BØRVE-JØRGENSEN
FORHENVÆRENDE DAGPLEJER, NUVÆRENDE FLEKSJOBBER

blev rigtig, rigtig glad og takkede ham en million gange,” siger hun.

Men hendes mand, Klaus Hansen, kan ikke lade være at tænke, at det har været et forsøg på en bevidst spareøvelse.

”De har tænkt, at de kunne slippe for at betale. Det skrider til himlen,” siger han.

Problem for retssikkerheden

Maria Klingsholm, forbundssekretær i FOA, kalder sagen problematisk for retssikkerheden.

”Ankestyrelsen er jo den ypperste instans, som sikrer retssikkerheden for borgerne ved at tjekke, om de afgørelser, kommunerne træffer, er rigtige. Det er

både skørt og enormt bekymrende, at vi skal ud i en stævning,” siger hun.

I dag har Marit og Klaus det bedre. Klaus er raskmeldt og har fået nyt job. Marit er blevet tilkendt fleksjob fem timer om ugen. Måske vil hun om nogle år søge om førtidspension.

”Selvom jeg har været sygemeldt, har jeg jo ikke haft ro på, fordi sagen har rumsteret. Og selvom det hele endte retfærdigt, er jeg stadig meget syg. Men nu skal vi videre og nyde vores liv med vores børn og venner.”

Odsherred Kommune ønsker ikke at kommentere enkeltsager, og det samme gælder Ankestyrelsen. ★ IDBO@FOA.DK

Det har taget hårdt på tidligere dagplejer Marit Børve-Jørgensen og hendes familie, at Odsherred Kommune stoppede hendes sygedagpenge. Efter FOA stævtede Ankestyrelsen, genoptog den sagen og nåede frem til, at kommunens afgørelse var forkert.

§

KEND DIN RET SYGEDAGPENGE KAN FORLÆNGES

Du kan få sygedagpenge, hvis du ikke kan arbejde på grund af sygdom, eller fordi du er kommet til skade. Det er kommunen, som afgør, om du er uarbejdsdygtig. Når du får sygedagpenge, tilrettelægger kommunen et forløb, som skal få dig hurtigst muligt tilbage i job. Det er en betingelse for at få sygedagpenge, at du medvirker i kommunens indsats.

Du kan være på sygedagpenge i op til 22 uger, og herefter overgår du som udgangspunkt til et jobafklaringsforløb. Sygedagpengeperioden kan forlænges under visse omstændigheder.

&

Læs mere
borger.dk

FÅ STYR PÅ DINE RETTIGHEDER PÅ DØGNOMRÅDET

Med den nye vejledning for døgnarbejdstidsaftalerne er der hjælp at hente, hvis der opstår uenighed med din arbejdsgiver.

AF MALIN SCHMIDT | ILLUSTRATION: ISTOCK

Hvornår skal personalemødet planlægges? Hvad sker der, hvis du bliver indkaldt på job uden varsel? Og hvordan planlægger man beskyttede fridage?

Arbejdstidsaftalerne på døgnområdet er komplicerede og ofte svære at forstå. Det skal en ny fælles vejledning, som FOA, Kommunernes Landsforening (KL) og seks andre fagforbund har udarbejdet, afhjælpe.

I vejledningen får du konkrete svar på de regler, der kan give uenigheder mellem arbejdstager og arbejdsgiver på arbejdspladser på døgnområdet – for eksempel for social- og sundhedspersonale, husassistenter, omsorgs- og pædagogmedhjælpere, pædagoger og pædagogiske assistenter.

”At KL er med som afsender på vejledningen, giver den gennemslagskraft”, siger Lis Svanberg fra FOAs overenskomstafdeling, der har siddet med i arbejdet som en af repræsentanterne for FOA.

”Det betyder, at tillidsrepræsentanten kan tage den i hånden og gå op på kontoret hos arbejdsgiveren og sige: ’Her er, hvad de centrale parter er blevet enige om. Og her er, hvad der gælder hos os’,” siger hun og understreger, at vejledningen i sidste ende skal sikre, at medarbejderne får den rette løn, når de arbejder. ★

MASCH@FOA.DK

1

SÅDAN PLANLÆGGER I VAGTPLANEN

Perioden for en vagtplan er mindst fire uger. Ønsker arbejdspladsen en kortere planlægningsperiode, skal det aftales mellem de lokale parter.

Planen skal indeholde: Møde- og sluttidspunkt for den ansattes arbejde på den enkelte dag, fridøgnes placering, søgnehellighedsfrihed, oplysninger om, hvor mange timer der er nedskrevet i forbindelse med søgnehellighedsfrihed, ferie samt løbende afspadsering. Det skal fremgå af vagtplanen, hvor mange timer der er sket nedskrivning med ved en eller flere søgnehellighedsfrihed og fridøgn angives på vagtplanen uden tidsangivelse.

KILDER: LIS SVANBERG OG
HEIDI HØJER NYGAARD,
FOA OVERENSKOMST

2

SÅ LÆNGE INDEN BØR DU KENDE DIN ARBEJDSID

Vagtplanen udleveres, fire uger inden den træder i kraft. Det betyder, at den ansatte vil kende sin vagtplan fem til otte uger frem i tiden. Der kan dog indgås lokale aftaler, der fraviger den centrale regel – for eksempel at den ansatte kender tjenestens placering løbende fire uger frem.

3

SÅDAN TAGER I HENSYN TIL ØNSKER

I vejledningen bliver det anbefalet, at den enkelte arbejdsplads finder en god form til, hvordan den ansatte kan komme med ønsker til arbejdstider og vagter. Dette er nogle steder gjort gennem 'ønskebøger' eller andre systemer, hvor de ansatte kan komme med ønsker til arbejdstidsplanlægningen både generelt og i forhold til den kommende vagtplan.

Det er vigtigt, at der er fokus på dialogen mellem leder og de ansatte – så der også er en balance mellem arbejdsliv og privatliv samt fleksibilitet ved uforudsete ændringer. Derfor bør der være drøftelser løbende, også når der sker ændringer, der kan have indflydelse på arbejdstiden.

4

SÅDAN KAN I PLANLÆGGE PERSONALEMØDER

Personalemøder bør planlægges, så flest muligt ansatte kan deltage. Møderne er ofte planlagt i god tid og bør også indgå i vagtplanen. Et eksempel på, hvordan I kan gøre, er:

Dagvagten er planlagt til at arbejde fra kl. 7-15, mens aftenvagten er planlagt til kl. 15-23. Personalemødet planlægges til at blive afholdt kl. 14-15.30. For at sikre at flest mulige kan deltage i personalemødet, kan henholdsvis dag- og aftenvagterne planlægges med længere vagt fra kl. 7-15.30 og 14-23. Det kan være vanskeligt at planlægge personalemøder, hvor alle er til stede. Det kan i den forbindelse være hensigtsmæssigt at afklare, hvordan det sikres, at viden og information gøres tilgængeligt for alle ansatte.

5

SÅDAN OPGØR I PERIODEN

Formålet med opgørelsesbestemmelsen er at sikre, at den ansattes arbejdstid stemmer overens med beskæftigelsesgraden. For en fuldtidsansat vil det være gennemsnitligt 37 timer om ugen. For en deltidsansat skal de planlagte timer i de vagtplaner, der indgår i opgørelsesperioden, i gennemsnit svare til den aftalte ugentlige arbejdstid i ansættelsesbrevet.

Den ansattes arbejdstid skal derfor opgøres over en opgørelsesperiode – altså en periode, hvor ledelsen skal planlægge den ansattes vagter, så de stemmer overens med den ansattes beskæftigelsesgrad. Med andre ord er det den aftalte periode, hvor den gennemsnitlige ugentlige arbejdstid skal gå op.

DET KOMMUNALE DØGNOMRÅDE

Vejledningen 'Fælles vejledning – fælles ansvar, Døgnarbejdstiderne på det kommunale område' er udarbejdet af FOA, Kommunernes Landsforening, Dansk Sygeplejeråd, Kost og Ernæringsforbundet, Ergoterapeutforeningen, Danske Fysioterapeuter, 3F og Socialpædagogerne.

På det kommunale døgnområde findes fire aftaler om arbejdstid for henholdsvis: Social- og sundhedspersonale, syge- og sundhedsplejersker og kostfagligt personale, ergo- og fysioterapeuter samt det pædagogiske område.

Vejledningen svarer på langt mere end overblikket på disse sider.

Læs mere
[foa.dk/
arbejdstidsvejledning](https://foa.dk/arbejdstidsvejledning)

DØDEN SOM KOLLEGA

Der er mange dilemmaer forbundet med døende eller meget syge borgere. Uanset om man er paramediciner, ambulancebehandler eller sosu-ansat. Vi møder et par af frontmedarbejderne her – begge har læst Kirsten Jacobsens bog 'Løftet', som har sat fornyet fokus på retten til selv at bestemme over sit eget liv.

”DET ER SGU
ET STORT
ANSVAR,
VI HAR I
AMBULANCEN”

Når ambulancebehandler Per Green dukker op med blå blink for at redde liv, hører han af og til pårørende sige, at den syge faktisk ikke har lyst til at leve mere. Men han må ikke efterkomme ønsket.

TEMA AF MORTEN BRUUN, MOBR@FOA.DK | FOTO: CLAUS BJØRN LARSEN OG LINDA JOHANSEN

”

Somme tider kan jeg dog godt forstå dem,” siger Per Green, der er 50 år, bor i Hjørring og har kørt ambulance i 27 år – først i Falck og nu i Region Nordjylland.

Det kunne lige så godt have været ham, der i december 2021 var blevet kaldt til Skagen for at behandle journalisten Kirsten Jacobsens mand – en historie, du kan læse på side 38.

Fire gange fortalte hun ambulance-mandskabet, at hendes mand ikke ønskede at blive genoplivet. Deres svar var, at han skulle i behandling inden for fire timer efter, at han var blevet ramt af blodproppen. Og der var allerede gået to, så de havde travlt.

Den situation genkender Per Green:

”I langt de fleste tilfælde handler det ikke om at genoplive patienten, men om at behandle den pludselige sygdom, der er opstået. Det er det, vi gør i ambulancen. Men det er langt fra altid, de pårørende ser den forskel. De er forståeligt nok bare frustrerede.”

”Jeg møder pårørende, der siger, de nok ikke skulle have ringet 112, men altså gjorde det alligevel – og så håber de et eller andet sted, at vi stopper op og tager beslutningen. Men det kan vi jo ikke altid.”

Svær balancegang

I de situationer sætter Per Green ofte sin makker på ambulancen til at tage sig af patienten, mens han koncentrerer sig

→ om at få de pårørende til at give så mange informationer som muligt om eksempelvis patientens tidligere sygdomme, daglige medicin og funktionsniveau.

”Nogle gange møder vi patienter, som efter et langt liv med mange kroniske sygdomme og gentagne indlæggelser har givet deres pårørende et klart signal om ikke at blive genoplivet i tilfælde af hjertestop. Her kommer vi ofte til at stå i et dilemma, hvor lovgivningen siger et og hjertet noget andet. Det er en meget svær balancegang, men vi forsøger efter bedste evne at efterkomme patientens og de pårørendes ønske.”

– *Bliver du aldrig i tvivl, når du står der?*

”Med tiden har jeg lært at blive mere sikker. Det er sgu et stort ansvar, vi har i ambulancen. Vi skal træffe den rigtige beslutning, og det har vi ikke altid så lang tid til,” siger Per Green og ser frem til den lovændring, som er på vej og blandt andet giver ambulancepersonale adgang til de elektroniske patientjournaler.

”I dag kender vi som udgangspunkt ikke noget til patientens sygdomshistorie, og det vil selvfølgelig lette vores arbejde, hvis vi ikke skal gætte os til, hvad patienten fejler,” siger han.

Personlig tragedie

Det bærende budskab i Kirsten Jacobsens bog er, at vi ikke taler om, hvordan vi kommer af med livet, når vi vil. Den pointe er Per Green enig i – også efter at have læst ’Løftet’:

”Det er en bog om kærlighed og værdighed. Men også en bog om frustrationer,” siger Per Green.

For seks år siden var han selv så tæt

på dilemmaet som overhovedet muligt, da hans hustru Karina, der var 44 år og nyuddannet sygeplejerske, fik konstateret kræft.

En måned og tre dage senere døde hun – ni timer efter at ægteparret havde indviet en læge og en sygeplejerske i deres aftale om, at ingen af dem ønskede at blive holdt i live for enhver pris.

”Samme aften var hele familien samlet omkring Karinas seng. Jeg bøjede mig over hende, kyssede hende på kinden og sagde ’jeg elsker dig, nu må du godt give slip’. Og så holdt hun op med at trække vejret.”

”Sammenlignet med den frustration, Kirsten Jacobsen beskriver i sin bog, kan man sige, at jeg var heldig, fordi jeg fik lov til at træffe valget og holde vores aftale. Bagefter kunne jeg dog både glæde mig over det og være ked af, at jeg fik den mulighed. Jeg har spekuleret på, om det var for hurtigt, og om hun skulle have haft en chance til. Men i dag er jeg sikker på, at hun er blevet skånet for mange ting,” siger Per Green. ★

”Det er hammersvært med et regelsæt på hele det her område om undladelse af genoplivning og aktiv døds-hjælp. Men det betyder jo ikke, at man politisk skal lade være med at tage diskussionen. Tryghed i befolkningen handler ikke kun om, at vi har tilstrækkeligt med ambulancer. Tryghed handler også om at lade patientens ønske komme i fokus,” siger Per Green.

DE TO UNDTAGELSER

Ambulancebehandlere og paramedicinere skal behandle akut sygdom og som udgangspunkt forsøge genoplivning ved hjertestop. Der er dog to situationer, der er undtaget. Ved hjertestop skal de ikke yde livgivende behandling, hvis der er:

- læsioner, der er uforenelige med fortsat liv (i praksis hvis hovedet er adskilt fra kroppen eller lignende)
- tydelige tegn på forrådnelse.

I tilfælde, hvor der er samtidig tilstedeværelse af dødsstivhed og ligpletter, kan det i samråd med den præhospitale akutlæge besluttes at undlade genoplivning.

KILDE: AMBULANCEBEHANDLER PER GREEN

Når du har med pårørende til døende eller meget syge at gøre

AF STINE ANDERSEN

GUIDE

1

Hvad er det korrekte svar, når en pårørende direkte eller indirekte beder om hjælp til at tage livet af en døende eller meget syg person?

Fortæl dem, at det må du ikke. Vi har ikke lov til at foretage en assisteret død. Opgaven er i stedet at få de pårørende videre i systemet. Man skal tale med dem om, hvilke andre muligheder der findes. Det kan være, hvis patienten er tilknyttet sygehusafdelingen. Det kan også være deres egen læge, der kan hjælpe. Der findes et team for lindrende behandling, og der er hjemmesygeplejersken. De kan hjælpe med at justere på medicinen, så det kan lindre lidelserne.

Man kan også hjælpe de pårørende, hvis de har det psykisk skidt. Så kan man måske få fat på en præst for at tale tingene igennem. Det vigtige er, at der både skal være hjælp til den pårørende og patienten.

2

Hvad er det korrekte svar, hvis en pårørende forsøger at overtale til at give en døende eller meget syg borger ekstra smertestillende medicin?

Hverken hjælpere, assistenter eller sygeplejersker må give medicin til en borger, hvis det ikke er ordineret af en læge. Så hvis der er nogen, der spørger, om de kan få mere eller andet medicin, skal man sige, at man skal have fat i en læge. Det er vigtigt, at der er noget personale over hver enkelt borger, som kan vurdere, hvad man kan forvente. Så kan man tale om en plan for den sidste tid, så der også er medicin, der kan bruges.

3

Er der en god rettesnor for, hvor meget man må involvere sig følelsesmæssigt i forhold til pårørendes sorg og frustrationer over en døende eller meget syg person?

Der er ingen specifikke retningslinjer. Det handler om, hvor tæt man er på patienten og de pårørende. Der er nogle, man bliver mere involverede i end andre. Indimellem er det den ansatte, der er den største støtte. Og så er der andre gange, hvor det ikke er. Det kommer an på, både hvad man selv giver tilladelse til, og hvad de pårørende ønsker.

4

Hvordan kan man på bedste vis være en støtte for en pårørende, som forgæves har bedt om hjælp til, at et døende eller meget sygt familiemedlem får hjælp til at komme herfra?

Tag en snak med dem, og vis åbenhed ved at sige, at man står til rådighed. Det afhænger af situationen, hvor meget de har lyst til at bruge en. Desuden kan man vejlede dem, så de ved, hvor de kan få hjælp.

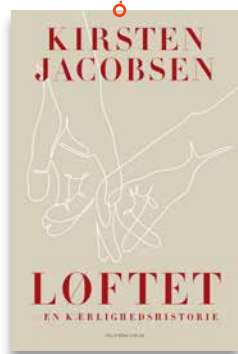
Det er vigtigt, at man ikke bliver forskrækket over at snakke om det, der gør ondt. Og hvis det er pårørende, der ikke selv rækker ud, kan man italesætte det og sige: "Jeg kan se, I har det svært. Er der nogen, I har brug for at snakke med?" Man kan altid spørge. Det værste er at lade som ingenting.

KILDER: JANNIE EMBORG,
SOCIALRÅDGIVER OG
BIRTE STOFFERSEN,
TEAMSYGEPLEJERSKE

Det brudte løfte

I bogen 'Løftet' fortæller Kirsten Jacobsen historien om det sygdomsforløb, hendes mand var igennem, inden han døde.

Det var bare en af de gange, hvor journalist og forfatter Kirsten Jacobsen oplevede, at hendes elskede mand var alene i det mørke, de havde lovet at skåne hinanden for.

"Kom tilbage, hvis du vil. Kom tilbage, hvis du kan," siger hun, før hans vejrtrækning pludselig bliver normal igen.

Hun vidste, han var i livsfare, og overvejede, om hun skulle ringe efter ambulancen. Det undlod hun og havde i stedet lagt sig tæt ind til ham og talt til ham.

På det tidspunkt er Lars Herluf Jensen – kaldet Luffe – 83 år og stærkt skran-

tende ovenpå en blodprop i hjernen. Og ifølge hans nu efterladte kone spekulerede hun flere gange på, om det var nu, løftet om, at de ikke måtte lade ægtefællen leve et uværdigt liv, skulle indfries.

Men det blev ved tanken, indtil han – som hun formulerer det – 'holdt sin del af aftalen og holdt op med at spise og drikke og altså sultede sig ihjel'.

"Jeg ved, at han bestemte sig, da han ikke forstod, der var krig i Ukraine, ikke kunne følge med i radioen, og det hele i øvrigt druknede i en pærevælling af skinnebessår og den slags. Jeg kendte

GUIDE

BEHANDLINGSTESTAMENTE

Aktiv dødshjælp er ikke tilladt i Danmark. Man kan oprette et såkaldt behandlingstestamente.

1

Her gælder testamentet

Hvis du opretter et behandlingstestamente, kan du fravælge livsforlængende behandling, herunder genoplivning ved hjertestop, i tre situationer:

- Hvis du ligger for døden, og behandlingen kun vil forlænge dit liv, men ikke vil betyde, at du får det bedre eller får lindret dine smerter.
- Hvis du er så svækket af sygdom, ulykke eller alder, at du aldrig igen kommer til at kunne tage vare på dig selv fysisk og mentalt.
- Hvis behandlingen kan betyde, at du overlever, men lægen vurderer, at de fysiske konsekvenser af sygdommen eller af selve behandlingen vil være meget alvorlige og lidelsesfulde.

Du kan også fravælge behandling med tvang for en fysisk sygdom i en situation, hvor du ikke længere selv er i stand til at tage vare på dig selv. Hvis du fravælger dette, gælder det for eksempel også smertelindrende behandling. Sundhedspersonalet skal rette sig efter behandlingstestamentet. Det er op til en læge at afgøre, om du er blevet varigt inhabil og helbredsmæssigt opfylder et af de tre kriterier i testamentet. Vurderingen kan ikke tages af eksempelvis en ambulancebehandler eller en social- og sundhedsassistent.

2

En alternativ mulighed

Som alternativ til behandlingstestamentet kan man – vel at mærke hvis man stadig er habil – gennem sin praktiserende læge fastslå, at man ikke ønsker genoplivning eller livsforlængende behandling i en aktuell sygdomssituation. Lægelig dokumentation for beslutningen skal placeres et lettilgængeligt sted i eksempelvis plejehjemets journal eller i hjemmet, så det kan bruges, hvis der opstår en akut situation.

3

En ny mulighed

I 2020 blev alle Folketingets partier enige om aftalen 'Det gode Ældreliv'. Et element i den aftale handler om, at habile borgere over 60 år skal have en lovsikret ret til at fravælge genoplivning ved hjertestop. Lovforslaget var i høring sidste år og træder efter planen i kraft i løbet af 2024. Man udfylder med MitID på Sundhed.dk (eller med et papirdokument). Er forsøg på genoplivning fravalgt, vil det kunne ses digitalt af ambulancereddere, læger og sundheds- og plejepersonale, skriver Ritzau.

4

Sådan gør du

Du kan oprette et behandlingstestamente på sundhed.dk. Her kan du også trække testamentet tilbage. Cirka 100.000 borgere har oprettet et behandlingstestamente.

KILDER: SM.DK, STPS.DK OG HENRIK KRISTENSEN, SEKTIONSLEDER I SUNDHEDSJURA I STYRELSEN FOR PATIENTSikkerhed

ham jo så godt, og mit billede er, at han kiggede ned af sig selv og tænkte, 'den her krop vil jeg ikke være i. Nu er det slut'."

– *Hvordan kunne hele det forløb have været anderledes?*

"Jeg ville ønske, at han – da han stadig var bevidst – kunne sige, nu må du gerne give mig en skefuld et eller andet, der giver mig fred. Jeg havde også gerne stukket en kanyler i ham, hvis han havde bedt om det. Jeg er jo normalt ligeglad med regler, men ..."

– *Var det på grund af regler, du holdt dig tilbage?*

"Nej. Jeg kunne ikke slå ham ihjel. Jeg kunne ikke slå ham ihjel. Jo. Hvis jeg vidste, at han ønskede det – og det var lovligt. Men det var det ikke. I stedet vidste han godt, at hvis han skulle tage livet af sig selv, skulle han holde op med at spise og drikke."

– *Hvorfor har du skrevet bogen?*

"Det har også været et kæmpe skridt for mig. Jeg har vel skrevet 25 bøger, men det er første gang, det handler om mig selv. Jeg har gjort det, fordi jeg ikke forstår, vi er så bange for døden. Vi skal jo dø, men vi taler om døden som et tabu. Det er forkert. Det er alt det, der sker forinden, der er tabu. Vi taler ikke om, hvordan vi kommer af med livet, når vi vil." ★

Scan koden og læs hele interviewet

De pårørende trygler

I Vestervig på den jyske vestkyst læste Camilla Thorn Kristensen 'Løftet' med stor interesse. Og hun kan sagtens følge budskabet i Kirsten Jacobsens bog.

"Hvis det alene står til mig, vil jeg foretrække at dø i mit eget hjem i trygge omgivelser. Og jeg vil selv bestemme, hvornår det skulle ske," siger den 36-årige Camilla Thorn Kristensen.

Til daglig arbejder hun i Thistedes kommunale hjemmepleje. Her har hun mødt borgere, der bad om hjælp til at komme herfra. Og hun har mødt pårørende, der nærmest tryglende er kommet med den samme opfordring. Men selvom hun ofte godt forstår dem, er hun aldrig kommet deres ønsker i møde.

"De er i sorg og krise, og så er det os, der kommer i hjemmet, der er i skudlinjen. Men vi er underlagt bestemmelser og lovgivning og kan selvfølgelig ikke imødekomme deres ønske om en form for dødsbistand," siger hun.

– *Hvad gør du så?*

"Min vigtigste opgave er at lytte til dem, trøste dem og turde møde dem i dét, der optager dem. Når en borger fortæller mig, at det nok snart er slut, skal jeg ikke lade som om, at alt nok bliver bedre. I stedet spørger jeg for eksempel, om den pågældende er ked af det, og jeg kan dele deres håb om, at det snart får en ende. Vi skal turde gå ind i den dialog, for det bliver ikke værre af, at vi sætter ord på det."

Pas på de pårørende

Samtidig oplever Camilla Thorn Kristensen, at 'Løftet' også rummer mange andre facetter og perspektiver end blot spørgsmålet om retten til at bestemme over sit eget liv. Det er også

”

DE VÆRSTE TILFÆLDE ER NOK PÅRØRENDE TIL DEMENTE. TIL SIDST KAN DE IKKE LÆNGERE MÆRKE SIG SELV.

CAMILLA THORN KRISTENSEN
SOCIAL- OG SUNDHEDSASSISTENT

en bog om, hvordan hjemmeplejen – og sundhedsvæsenet i det hele taget – kan gøre tingene bedre. Og om det at være pårørende.

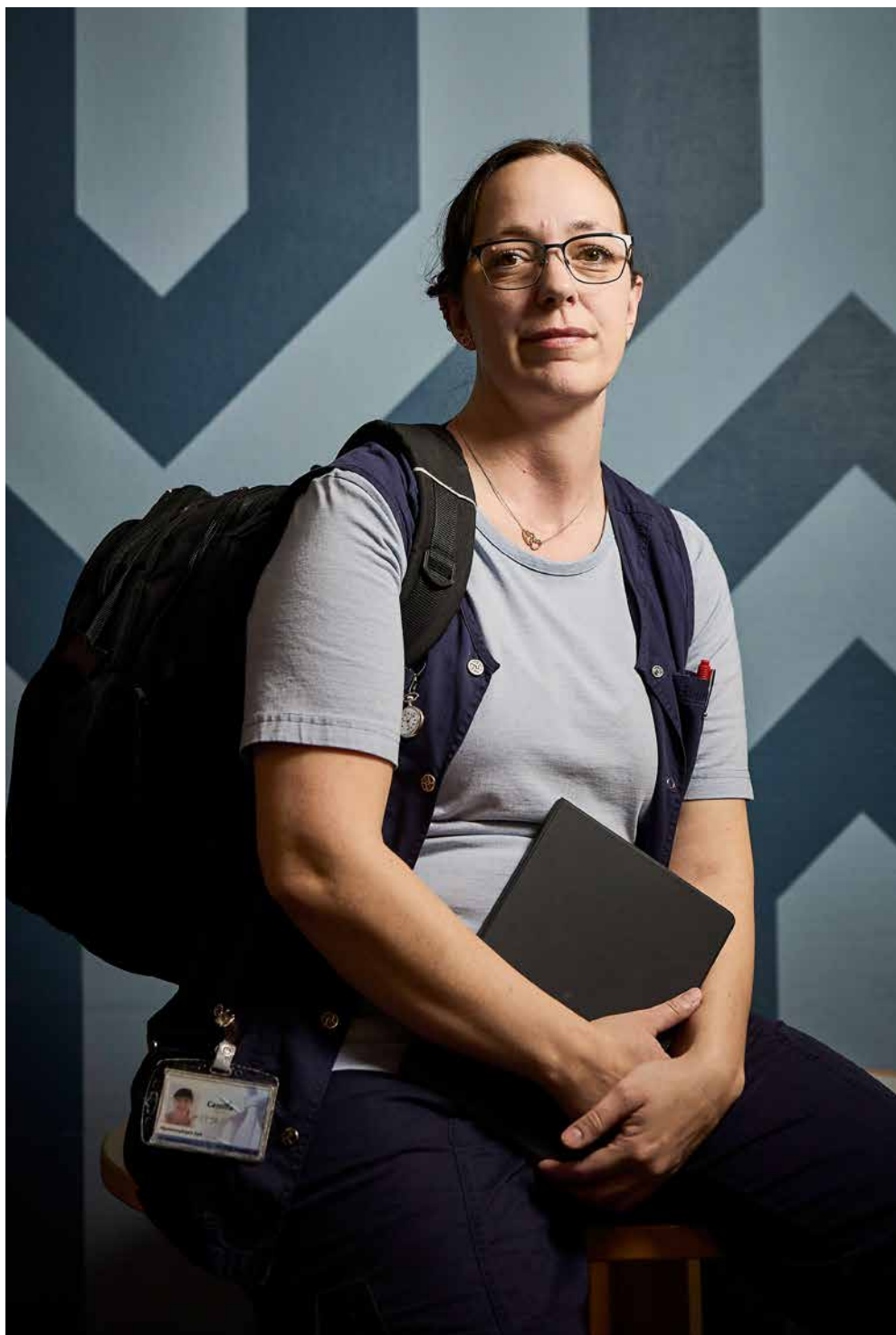
”Det rammer mig, når Kirsten Jacobsen beskriver, hvordan hun fik at vide, at hun med meget kort varsel skulle sørge for at indkøbe bleer og vaskeklude og alt muligt andet, så hjemmeplejen kunne passe hendes mand. Hun var jo i krise, og den pludselige opgave kom bag på hende, og så tænker jeg på, om vi kunne gøre den slags anderledes og i større respekt.”

”Bogen understreger også, hvor vigtigt det er at have øje på de pårørende. Kirsten Jacobsen viger jo stort set ikke fra sin mands side, og det er beundringsværdigt, at hun formåede det. Men det er faktisk et mønster, vi tit ser. Ægtefællen kan være en enorm ressource, men vi ser desværre også, at det slider så hårdt på de pårørende at kæmpe, at de selv bliver meget syge. De værste tilfælde er nok pårørende til demente. Til sidst kan de ikke længere mærke sig selv. Som personale er det os, der skal handle og tænke os ind i de pårørendes frustrationer,” siger Camilla Thorn Kristensen.

– *Hvad tænker du, når Kirsten Jacobsen skriver, at tabuet ikke er døden, men derimod alle de valg, vi træffer forinden?*

”Det er så godt set. I dag er spørgsmålet, om vi holder liv i folk af hensyn til patienten, til etikken eller til lovgivningen. Ud fra mit personlige perspektiv skal alle have lov til at træffe det valg selv.” ★

”Det rammer mig, når Kirsten Jacobsen beskriver, hvordan hun fik at vide, at hun med meget kort varsel skulle sørge for at indkøbe bleer og vaskeklude og alt muligt andet, så hjemmeplejen kunne passe hendes mand,” siger Camilla Thorn Kristensen.

Få rabat på dine sommeroplevelser

– se alle rabatterne på **pluskort.dk**

PlusPark.

Oplev den skønne forlystelsespark i Århus, som byder på mere end 40 forlystelser, boder, spil, og legepladser hele sommeren.

Op til 20%

PlusKlodser.

Køb billetter til LEGOLAND® med rabat. Besøg THE LEGO® MOVIE™ World, mærk suset gennem kongeborgen i Dragen, og flyv højt til vejrs i Flying Eagle.

Op til 43%

PlusHave.

Sommer i Tivoli er en eventyrlig tid i den gamle Have i hjertet af København. I Tivoli er du garanteret timevis af hygge.

Særpris
TIVOLI

PlusMode.

Få rabat på gavekort til Zalando, og brug det på sommertøj, sko, accessories, sport og beauty fra flere tusinde brands.

10%

PlusDyr.

Køb billetter og årskort til Zoologisk Have København med PlusKort rabat, og oplev mere end 4.000 fantastiske dyr.

15%

PlusFerie.

Skal du nyde sommeren i udlandet? Så book en ferie med Apollo Rejser. Her venter ekstra gode ferieoplevelser for hele familien.

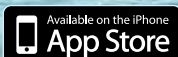
3-5%

FOA PlusKort.

Scan QR-koden og få dit PlusKort og alle rabatterne på mobilen med det samme.

Der tages forbehold for trykfejl og ændrede rabataftaler. Læs vilkår og betingelser for rabataftalerne på pluskort.dk

| CV |

2019-2021: Uddannelse til pædagogisk assistent

2016: Ansat som ufaglært på Kofoedsminde

2008-2011: Uddannelse som misbrugskonsulent

2006: Folkeskolens afsluttende eksamen

2005: Clean efter Minnesotabehandling

**PÆDAGOGISK ASSISTENT
ANDERS LUND MIKKELSEN:**

JEG VAR ENSOM OG VRED PÅ SYSTEMET

AF IDA ØSTERLUND | FOTO: PER RASMUSSEN

”Allerede som 10-årig stjal jeg cigaretskodder, og som 12-årig begyndte jeg at eksperimentere med øl, fordi jeg så, hvordan de gjorde min far glad. Det hjalp på den tristhed, jeg gik med. Jeg blev mobbet i skolen, og min eneste ven var nabodrengen. Vi begyndte at lave indbrud, og jeg blev sendt på kostskole. Fra jeg var 12 til 18, røg jeg ind og ud af institutioner, og som 15-årig kom jeg i ungdomsfængsel. Efter jeg fyldte 18, boede jeg skiftevis hos kærester og på gaden i Odense og forsøgte med antabusbehandling, men det virkede ikke. Jeg prøvede også Minnesotabehandling. Det virkede, indtil jeg stak af med en pige og fik et årelangt amfetaminmisbrug.

Til sidst endte jeg i fængsel. Her startede drømmen om at blive clean, så jeg valgte at sidde min dom ud og gik igen i Minnesotabehandling og til møder med Anonyme Narkomaner. Det blev min vej ud. Efter to år som clean startede jeg på misbrugskonsulentuddannelsen og arbejdede først i en døgnbehandling, inden jeg søgte job på Kofoedsminde, en institution for kriminelle udviklingshæmmede. Via mit job blev jeg med fuld løn uddannet til pædagogisk assistent, og til efteråret vil jeg søge ind på meritpædagoguddannelsen.

Jeg elsker at skabe relationer til beboerne og konfliktmægle. Jeg ved, hvordan det er at være ensom. At være skidevred på systemet og føle, at der ikke er nogen, der gider en. Og dem, der gerne vil, har en bagtanke. Jeg forstår det, når jeg står over for en rasende beboer. Hvis jeg selv skal sige det, er jeg god til mit arbejde. Mine erfaringer gør, at beboerne stoler på, hvad jeg siger. Især beboere med misbrug. Dem holder jeg særlige samtaler med, som mine kolleger ikke kan. At stå her i dag kan ikke beskrives. Det er så surrealistisk og vildt. Jeg er slet ikke i tvivl om, at var jeg fortsat, var jeg død, ligesom mange af mine kammerater fra den gang er. På den måde er jeg jo en lykkelig mand. ★

**MIN
VEJ**

Camilla får lov til at udfolde sin passion

Ny kompetencebank kortlægger medarbejderes mangfoldige evner og interesser – lige fra dans til førstehjælp. ”Det kommer både beboere og kolleger til gavn,” siger afdelingsleder.

AF NANA TOFT | FOTO: JØRGEN TRUE

” Hej og velkommen. Dejligt at se så mange. I dag skal vi lave opvarmning og to lege,” lyder det fra Camilla Berkowicz Hansen, der arbejder som socialpædagog på bo- og dagtilbuddet Musvågevej, som er et tilbud til voksne borgere med udviklingshæmning og multiple funktionsnedsættelser i København Nordvest.

Det er fredag, klokken er 16.30, og i aktivitetsrummet er der dukket mange beboere – og pædagoger – op til dagens arrangement: Dans, leg og bevægelse, som er en idé, Camilla Berkowicz Hansen for nylig fik, og som hendes afdelingsleder, Simone Nielsen, var helt med på. For hvorfor ikke kombinere Camillas passion og erfaring med dans med hendes arbejde som socialpædagog? Hvorfor i det hele taget ikke blive endnu mere opmærksom på de andre kompetencer, medarbejderne har, og som kan komme både kolleger og beboere til gode?

Mangfoldighed er en gave

Sådan tænkte Simone Nielsen og hendes lederkolleger, da det gik op for dem, at de kunne udvide den kursusplan, de i forvejen havde for medarbejderne –

den der holder styr på, hvem og hvornår medarbejdere skal på hvilke obligatoriske kurser – til også at indeholde oplysninger om ’andre typer kompetencer’, der måske kan komme i spil.

”Vi er begyndt at opbygge en slags kompetencebank. Camilla har for eksempel 19 års erfaring med at danse, så i stedet for at sende beboerne på et eksternt kursus, så lad os da udnytte hendes passion og indgående kendskab til beboerne,” siger Simone Nielsen.

Hun forklarer, at bo- og dagtilbuddet har ansat både faglærte og ufaglærte, men at medarbejderstaben har det til fælles, at de ofte har en anden faglighed med sig, udover den pædagogiske. Den mangfoldighed er en kæmpe gave, lyder det fra afdelingslederen.

Underviser kolleger i førstehjælp

For eksempel nævner hun omsorgsmedhjælper Stefan Toft, der er tidligere brandmand. I stedet for at sende alle medarbejdere på de obligatoriske brand- og førstehjælpskurser hvert andet år har de givet Stefan Toft en uddannelse som førstehjælpsinstruktør.

”Han er lige begyndt at undervise samtlige kolleger i brand og første-

hjælp,” fortæller Simone Nielsen, der også fremhæver omsorgsmedhjælper Lars Gamdrup, der oprindeligt er uddannet psykomotorisk terapeut.

”Hans forståelse for det sansemotoriske er til stor gavn for vores beboere, der kan være udfordret på deres stimuli. Samtidig kender de ham og er trygge ved ham og kan derfor modtage noget, de ellers ville have svært ved at være i,” siger hun.

Dejligt at kunne give glæde videre

Klokken er ved at nærme sig 17, og otte beboere har både danset, løbet om kap og haft gang i bolde og ærteposere. Camilla Berkowicz Hansen kigger rundt og smiler: ”Det var sidste leg. Hvem vil have saftvand?”

Efterfølgende reflekterer hun over dagens dansesession. Den gik godt, synes hun, men hun vil sandsynligvis justere løbende, når hun ser, hvordan beboerne reagerer. Først og fremmest er hun glad.

”Jeg er taknemmelig for at kunne give min glæde ved dans og bevægelse videre til beboerne, og at jeg arbejder et sted, hvor ledelsen ser mig og siger: Lad os understøtte Camillas passion.” ★

REDAKTIONEN@FOA.DK

"Jeg har i mange år selv haft en dårlig kontakt til min krop. Her hjalp dansen mig rigtig meget. Mit håb er, at de her danse- og bevægelsestimer vil give beboerne en bedre fornemmelse af deres krop," siger socialpædagog Camilla Berkowicz Hansen, der har fået en del inspiration til øvelserne fra Videnscenter om Handicap.

FORDELE VED EN KOMPETENCEBANK

1. Arbejdsglæde og trivsel

Når medarbejdere får brugt flere facetter af sig selv, skaber det et bedre arbejdsmiljø.

2. Fastholdelse

At være opmærksom på andre typer af kompetencer og passioner, som medarbejderne kan bringe i spil, øger lysten til at blive på arbejdspladsen.

3. Flere tilbud til borgerne

Borgerne får adgang til aktiviteter, som de normalt ville have sværere ved at blive en del af. Mange vil nemlig være utrygge ved undervisere, de ikke kender, eller har ikke råd.

4. Fælles viden

"Ofte er det nærmeste leder, der kender sine medarbejdere bedst. Men, hvis nu samtlige af mine lederkolleger siger op i morgen, vil vores kompetencebank stadig være tilgængelig. Jeg vil hurtigt kunne danne mig et overblik over samtlige kompetencer i huset," siger afdelingsleder Simone Nielsen.

HUSK!

23. juni

kan du udfylde dit dagpenge- eller efterlønskort på foa.dk/find-blanketter. Se oversigt over alle datoer på foa.dk/udbetalingsperioder.

Skal du i virksomhedspraktik?

Få gode råd i vores pjeces om virksomhedspraktik, som du finder på foa.dk/skal-du-i-virksomhedspraktik.

Vidste du ...

at dagpengemodtagere på grund af nye regler nu har langt større mulighed for selv at vælge, om samtalerne med a-kassen og jobcentret skal foregå ved fysisk fremmøde, over telefonen eller via Teams? Reglerne trådte i kraft 22. marts 2023.

Nyt job?

Find dit nye job på foa.dk/foajob.

Digital post

Har du husket at tjekke din post fra FOA? Det gør du på foa.dk/post. Husk, at du på Mit FOA i øverste højre hjørne på hjemmesiden kan se og evt. ændre, hvordan du får besked, når der er post til dig. Vi anbefaler, at du både får besked pr. mail og sms.

A-KASSENS CALLCENTER – en udvidet service til dig

Hvis du har brug for at kontakte a-kassen uden for normal åbningstid, kan du ringe til callcentret på tlf. 46 97 10 10. Vi har åbent mandag til fredag kl. 16-20. Her kan du få hjælp, når du har brug for det.

HUSK AT GIVE BESKED OM FERIE

Skal du på ferie i foråret, eller er du ved at planlægge sommerferien, så husk at få styr på det med feriedagpengene, og hvem du skal informere om ferien.

AF MIKKEL MELDGAARD BLOCH

Hvis du er i arbejde, skal du aftale ferien med din arbejdsgiver. Er du ledig, kan du selv vælge, hvornår du vil holde ferie, men både jobcentret og din lokale a-kasse skal have besked – enten telefonisk eller skriftligt. Du skriver til din lokale a-kasse i foa.dk/post. Vi skal have besked senest på feriens første dag. Jobcentret skal have besked så hurtigt som muligt og mindst to uger før feriens start.

Hvis du ikke overholder denne frist, har du pligt til at deltage i de møder og aktiviteter, som jobcentret indkalder til – også selvom du holder ferie. Deltager du ikke, risikerer du at miste dagpengene for en periode.

Hvis du vil være sikker på at have dine feriedagpenge inden feriens start, skal vi have modtaget din ansøgning senest en måned, inden du holder ferien.

Sådan søger du

Du søger om at få udbetalt feriedagpenge foa.dk/feriedagpenge. Du kan som regel tidligst få udbetalt dine feriedagpenge, når du har holdt den ferie, du måtte have optjent fra en arbejdsgiver – husk at oplyse på ansøgningen om feriedagpenge, hvis du har optjent ferie hos en arbejdsgiver.

Tjek, om du har feriedagpenge

Hvis du har modtaget dagpenge, feriedagpenge eller barselsdagpenge efter

1. september 2022, kan du have optjent ret til at få udbetalt feriedagpenge fra FOAs A-kasse. Hvis du har optjent et antal dage med feriedagpenge, vil du på din seneste udbetalingsmeddelelse kunne se, hvor mange dage du har optjent.

De dage med feriedagpenge, som du har optjent siden 1. september 2022, kan du afholde frem til 31. december 2023. Du kan søge om at få feriedagpengene udbetalt frem til 31. januar 2024.

Krav du skal opfylde

Feriedagpenge kan betragtes som en erstatning for, at du ikke har optjent ret til fuld ferie hos en arbejdsgiver, for eksempel fordi du har været på dagpenge i en periode.

I modsætning til feriepenge optjent efter ferieloven er feriedagpenge en særlig ydelse, som du kun har ret til, hvis du opfylder nogle særlige betingelser.

Du skal blandt andet have ret til dagpenge på ferietidspunktet og være i arbejde som lønmodtager eller være ledig og tilmeldt jobcentret. Hvis du har ret til at forlænge din dagpengeret, kan du også modtage feriedagpenge i den forlængede dagpengeperiode.

Du skal desuden umiddelbart før ferien opholde dig i Danmark og stå til rådighed for arbejdsmarkedet. ★

REDAKTIONEN@FOA.DK

Læs mere
foa.dk/feriedagpenge

OSTEKIKS OG SOMMERSALAT

Savner du inspiration til en velsmagende madpakke, der kan holde energien oppe, så kig med her. Ostekiks er gode både som mellemmåltid og tilbehør til en enkel salat af middagsrester.

AF KATRINE KLINKEN | FOTO: LINE FALCK

TIP!

Kombucha er en frisk læskedrik fremstillet af gæret te

LÆKKER MELEMMAD!

Kom flødeost på brød med hindbær og lidt honning på toppen

Ostekiks

ca. 30 stk.

Ostekiks

125 g smør
120 g hvedemel
50 g fuldkornshvedemel
½ tsk. paprika
125 g fast ost
1 æg
2-3 spsk. sesamfrø

Sommersalat

2-3 kogte kartofler, 250 g
1 skoleagurk
1 hårdkogt æg
75 g kogte bønner evt. fra dåse
1 spsk. olivenolie
½ spsk. æblecidereddike
1 tsk. grov Dijonsennep
2 blade grøn salat
1 håndfuld frisk basilikum
salt og peber

Opskrift

Skær koldt smør i mindre stykker og smuldr det med mel og paprika, evt. i en foodprocessor, så det kommer til at ligne revet ost.

Kom fintrevet ost i dejen.

Tryk dejen sammen med et sammenpisket æg uden at ælte dejen.

Form dejen til en pølse på ca.

15 cm, tril den i sesamfrø og læg den tildækket i køleskabet ca. 20 min.

Tænd ovnen på 200 gr. Skær 2-3 mm tykke skiver af dejen. Læg dem på en bageplade med bagepapir.

Sæt bagepladen i midten af den varme ovn og bag ostekiksene ca. 8 min., eller til de har fået farve. Afkøl på en bagerist.

Skær kartofler, agurk og æg til sommersalaten i små stykker og bland sammen med bønnerne.

Rør en dressing af olie, eddike, sennep, hakket basilikum og krydr med salt og peber.

Vend dressing i salaten.

Katrine Klinken er kok og ernærings- og husholdningsøkonom og arbejder som madskribent.

Læs mere
[instagram.com/katrineklinken](https://www.instagram.com/katrineklinken)

FREDERIKSSUND

Seniorklubben. 20. sep. kl. 13.30: 'Amish-folket' – Orla Hansen og Louise Elmquist fortæller om besøg hos amish-folket i Pennsylvania. | 18. okt. kl. 13.30: 'Natteravnene' – to natte-ravne fra lokalområdet fortæller om deres frivillige arbejde.

HORSSENS

Seniorklubben. 20. jun.: Sejlturnering og rundtur på Endelave samt tid på egen hånd. Frokost på kroen er egenbetaling. Årligt kontingent i seniorklubben 160 kr./222 kr. i FOA. Tilmelding til udflygterne skal ske til formand Dorrit Bank

på 60 19 70 16/dorrit.bank@stofanet.dk eller kasserer Sonja Møller Andersen på 60 71 17 80/sonja_andersen@stofanet.dk. Træffes bedst kl. 17-18.

ODENSE

Seniorklub. 29. aug. *kl. 10-12: 'Toner af guld' underholder med et koncertforedrag, 'Mata-dor i ord og toner' i FOA, Vesterbro 120. Bagefter er der socialt samvær og spisning af medbragt madpakke. Der serveres kaffe i pausen. | 12. sep. kl. 11: Hygge og samvær på Bondestuen, Sdr. Boulevard 85, Odense. Vi mødes på Bondestuen kl. 11, hvor der bliver mulighed for at bestille drikkevarer og få æggekage. Pris medlem 150 kr./ikkemedlem 200 kr.

SØNDERBORG

Seniorklub. 7. sep. kl. 14: Sommerlotto, FOA Sønderborg, tilmelding senest 31. aug. | 21. sep. kl. 14: Foredrag om

Alex-Miraklet fra Stalins Gulag, FOA Sønderborg, tilmelding senest 14. sep. | 12. okt. kl. 14: Fødselsdagsfest for alle. Vi er alle blevet et år ældre og det skal fejres. FOA Sønderborg, tilmelding senest 5. okt. | 9. nov. kl. 14: Lotto, FOA Sønderborg, tilmelding senest 2. nov. | 23. nov. kl. 14: Julegæst i Sønderkoven. Vi mødes ved Naturskolen, tilmelding senest 16. nov. | 30. nov. kl. 9.15: Juletur til Neumünster, afgang fra Sønderborg Politistation, tilmelding/betaling senest 10. okt. | 7. dec. kl. 12: Julefrokost, Ulkebøl Forsamlingshus, tilmelding/betaling senest 23. nov. Husk tilmelding på 46 97 34 00/faglo20@foa.dk. Program for 2023 kan ses på hjemmesiden/hentes i afdelingen. Bemærk, som efterløner/førtidspensionist kan du frit benytte dig af seniorklubben arrangementer.

SØNDERJYLLAND

Seniorklubben. 18. sep. kl. 14: Ingrid Wehlitz fortæller om en af hendes rejser, FOAs mødelokaler på Brundevej 2, Rødekro. Tilmelding senest 11. sep. på foa.dk/afdelinger/foa-soenderjylland. Ret til ændringer forbeholdes. Ved møder i afdelingen er kaffe gratis for alle. Ægtefælle og samlever/ betaler entréprisen ved arrangementer ude af huset. Husk, du automatisk er medlem af seniorklubben som efterløner/pensionist.

VEST

Seniorklub Varde. 4. sep. kl. 14: Diætist Betina Nielsen fortæller om kostens betydning for vores sundhed og velvære. Kaffe m. brød koster 25 kr. Du må gerne invitere pårørende med – det koster 50 kr. Tilmelding senest 28. aug.: Anna Lise Nielsen på 30 66 01 75. Betaling for arrange-

menter kan betales via bankoverførsel på reg. nr. 5385 konto nr. 0250957. Husk at påføre navn, dato for arrangement, samt FOA Seniorklub Varde.

Seniorklub Vejen.

4. sep. kl. 14: 'Når livet gør ondt' v. sosu-assistent Camilla Lund. Afholdes i Konfirmandhuset, Brudepladsen 1, Skodborg.

VESTSJÆLLAND

Afdelingen. 31. maj, kl. 19-21: Foredrag v. Maiken Juul om tankestyring, motivation og trivsel i Slagelse. | 24. aug.: kl. 19-21: Ginsmagning med Ginstinct i Slagelse. | 6. sep. kl. 17-20.30: Besøg på Forsorgsmuseet i Slagelse. **Seniorklubben Holbæk.** 17. aug. kl. 8-18: Fælles bustur til Boesdal Oplevelsescenter. | 2. okt. kl. 13-15: Foredrag v. Mikkel Vale – 75 dage på fjeldet i Nordnorge. | 6. nov. kl. 13-15: Klubbens årlige Andespil. | 4. dec. kl. 12-16: Julefrokost.

Seniorklubben Kalundborg-Ods herred.

17. aug. kl. 8-18: Fælles bustur til Boesdal Oplevelsescenter. | 12. sep. kl. 11-14: Foredrag v. Kurt Lindholm Frederiksen – Fra Høng til Nordkap. | 30. nov. kl. 11-14: Julefrokost.

Seniorklubben Ringsted.

7. sep. kl. 14-16: Foredrag v. Kirsten Erlandsen: I læserens tjeneste. | 5. okt. kl. 12-15: 35-års jubilæum. | 2. nov. kl. 14-16: Generalforsamling og bankospil. | 7. dec. kl. 13-16: Julefrokost.

Seniorklubben Slagelse.

21. aug. kl. 14-16: Foredrag v. Carsten Egø Nielsen: Herregårde i Slagelse Kommune. | 18. sep. kl. 14-16: Foredrag v. Merete Jensen: Caminoen – en rejse med sjælen. | 16. okt. kl. 14-16: Banko. | 13. nov. kl. 14-16: Foredrag v. sognepræst Andreas Christensen om Mata-dor. | 8. dec. kl. 13-16: Julefrokost.

MEDLEMPULSEN**Vindere i marts 2023****Hovedpræmie vinder**

Michelle Gerda Hvuid, FOA Odense

Gavekort til Coop

Gunver Maria Birch, FOA Midt- og Vestjylland
Pia Høg Jensen, FOA Odense
Pia Charlotte Lange, FOA Nordjylland
Lilli Johanne Carstensen, FOA Vest
Camilla Andersen, FOA Nordjylland

Hovedpræmien er et weekendophold for 2 på et Comwell-hotel i Danmark. Desuden har vi hver måned 5 Coop-gavekort til en værdi a 300 kr. Nye deltagere er velkomne på foa.dk/medlemspuls

Tjek din løn

Får du den løn, du har krav på? Det kan godt betale sig at tjekke din lønseddel. Nogle gange er der fejl i den, der betyder, at du ikke får den løn, du har krav på. FOA kan tjekke din løn og finde ud af, om du har penge til gode. Tjek din løn på: foa.dk/loentjek

FOA**KONTAKT FOA**

FOA, forbundshuset
Staunings Plads 1-3
1790 København V

Telefon: 46 97 26 26
Åbningstid:
Mandag-torsdag
8.30-16.00
Fredag 8.30-15.00

FOA-afdelinger

Afd. 1: 46 97 11 00
foa.dk/foa1
Bornholm: 46 97 33 13
foa.dk/bornholm
Frederikshavn: 46 97 11 70
foa.dk/frederikshavn
Frederikssund: 46 97 12 00
foa.dk/frederikssund
Guldborgsund: 46 97 17 50
foa.dk/guldborgsund

Horsens: 46 97 14 55
foa.dk/horsens
KLS: 46 97 15 00
foa.dk/cls
Køge: 46 97 16 00
foa.dk/koege
LFS: 35 44 45 46
foa.dk/lfs
Mariagerfjord: 98 51 21 11
foa.dk/mariagerfjord

Midtjylland: 46 97 30 30
foa.dk/midtjylland
Midt- og Vestjylland:
46 97 14 14
foa.dk/midt-vestjylland
Nordjylland: 46 97 29 00
foa.dk/nordjylland
Nordsjælland: 46 97 33 90
foa.dk/nordsjaelland
Odense: 46 97 18 00
foa.dk/odense

Randers: 46 97 19 00
foa.dk/randers
Roskilde: 46 97 19 90
foa.dk/roskilde
Silkeborg-Skanderborg:
46 97 20 20
foa.dk/silkeborg-skanderborg
Social- og Sundhedsafdelingen:
46 97 22 22
foa.dk/sosu

QUIZ

1. Hvor meget har Marit-Børve Jørgen fået tilbage i sygedagpenge?

- A. 100.000 kroner
- B. 187.000 kroner
- C. 300.000 kroner

2. Hvad elsker Anders Lund Mikkelsen på sit arbejde?

- A. At skabe relationer til beboerne og konfliktmægle
- B. At lave klimavenlig mad
- C. At bruge naturen som rehabiliterende indsats

3. FOA har sammen med seks andre fagforbund lanceret en fælles vejledning med KL. Hvad handler den om?

- A. Arbejdstidsaftalerne på døgnområdet
- B. Hvordan man får en mere retfærdig løn
- C. Behandling af arbejdsskader

4. Vi er gået tæt på en af illustrationerne i dette nummer af Fagbladet FOA. Hvad forestiller det?

- A. En kraftig morgenvækning
- B. En illustration til et podcastafsnit
- C. Et børneværelsestapet

5. Hvad oplever Per Green i sit arbejde som ambulancebehandler?

- A. At nysgerrige tilskuere til trafikulykker går i vejen for redningsarbejdet
- B. Han møder pårørende, der siger, at de nok ikke skulle have ringet 112
- C. At det er svært at bytte vagt, når man har brug for en fridag

Redaktionen sluttet

24. maj 2023

Indlæg til 'Det sker' sendes til Henriette Monrad, hmon@foa.dk

Frist til nummer 5

21. august

Frist til nummer 6

16. oktober

Annoncer

Media-Partners
Telefon: 28 57 08 57
jorgen@media-partners.dk

Annoncefrist

Nummer 4

8. august

Nummer 5

26. september

Annoncer og indstik, som er udsendt sammen med Fagbladet FOA, er ikke udtryk for FOAs anbefalinger.

Nummer 4 udkommer

Uge 36 2023

Synspunkter frem-sat i Fagbladet FOA er ikke nødvendigvis sammenfaldende med FOAs synspunkter.

Vi tager ansvar for indholdet og er tilmeldt

PRESSE NÆVNET

Medlem af Danske Medier
DANSKE MEDIERS
OPLAGSKONTROL

Tilsluttet Specialmediernes
Oplagskontrol

Oplag:

169.153/12. årgang
Tryk: Stibo Complete
ISSN: 1901-0214

Tryksag
5041 0004

MIX
Papir | Støtter
ansvarligt skovbrug
FSC® C012075

Udgiver:

FOA

Staunings Plads 1-3
1790 København V
Telefon: 46 97 26 26
foa.dk
e-mail: foa@foa.dk

KAN DU DIT FAGBLAD?

Vær med i lodtrækningen om et gavekort til Coop til en værdi af 250 kroner. Vi trækker lod blandt de indsendere, der har svaret rigtigt på flest spørgsmål. Du finder alle svar i dette nummer af

Fagbladet FOA. Kun medlemmer af FOA kan deltage i lodtrækningen. Besvar quizzen på fagbladetfoa.dk/quiz senest **21. juli**.

Vinder af quizzen i Fagbladet FOA nr. 2/2023 er **Ina Aggersbjerg Kristensen, Hadsten**.

Storstrøm: 46 97 28 00
foa.dk/storstroem
Sydfyn: 46 97 27 27
foa.dk/sydfyn
Sønderborg: 46 97 34 00
foa.dk/soenderborg
Sønderjylland: 46 97 35 00
foa.dk/soenderjylland
Trekanten: 46 97 36 10
foa.dk/trekanten

Vendsyssel:
46 97 10 30/46 97 13 46
foa.dk/vendsyssel
Vest: 76 10 93 50
foa.dk/vest
Vestsjælland: 46 97 38 60
foa.dk/vestsjælland
Århus: 89 36 66 66
foa.dk/aarhus

PMF-afdelinger

FOA/PMF Kbh. Syd:
46 97 28 50
foa.dk/foa-pmf-kbh-syd
PMF afd. 1: 46 97 31 01
foa.dk/pmf1
PMF afd. 4: 43 71 66 90
foa.dk/pmf4
PMF Fyn: 46 97 13 13
foa.dk/pmf-fyn

PenSam
Jørgen Knudsens Vej 2
Postboks 282
3520 Farum
Telefon: 44 39 39 39
pensam@pensam.dk
pensam.dk

TINA JENSEN:

ANNA OPDAGER TING, VI ANDRE IKKE SER

Tina Jensen, social- og sundhedshjælper på botilbuddet Egehuset i Jammerbugt Kommune, roser sin kollega Anna Stentoft.

Hvorfor fortjener Anna et kram?

Anna er sådan en, man virkelig gerne vil have på sit hold. Hun er så empatisk og spotter med det samme, hvis en kollega er mut eller hænger lidt med hovedet. Så kommer hun hen og lægger en hånd på skulderen og tilbyder et kram. Man føler sig virkelig set og hørt i hendes selskab.

Hun blev færdig som pædagogisk assistent for to år siden og er allerede så dygtig. Hun stiller gode faglige spørgsmål, observerer og finder på nye måder at gå til borgerne på. En af dem, vi har i vores team, kan godt køre op, men Anna har spottet, at hvis man fanger ham med en sang – det kan være 'I en lille båd, der gynger' – så bliver han glad og rolig. Det inspirerer os andre til at arbejde med *low arousal*. Hun har også fundet ud af, at han kan regne. $2 + 2 = 4$, $4 + 4 = 8$, og sådan kan han blive ved. Han synes, det er sjovt at lægge tal sammen. Det vidste vi andre ikke, at han kunne, indtil Anna kom. Hun har blik for ting, som vi andre ikke opdager.

Anna er et naturmenneske, som på en lørdagsvagt gerne siger: "Er det ikke i dag, vi skal lave bål?" Og så bager vi pandekager sammen med beboerne, eller vi tager ud til Vesterhavet – der er så meget initiativ i hende. Også når det gælder det kollegiale samvær. "I kan da bare komme hjem til mig", sagde hun i december, og så var vi 20 kolleger til julefrokost med flot dækket bord i hendes toværelses lejlighed. Anna er bare verdens bedste kollega. ★

AF MERETE NIELSEN | FOTO: CLAUD BJØRN LARSEN

KRAMMET
GÅR TIL

Anna Stentoft
Pædagogisk assistent

Har du en skøn kollega, der fortjener et kram her på siden, så skriv til redaktionen@foa.dk. Der er et gavekort på 250 kr. til Coop til kollegahygge, hvis vi bruger dit tip.

GOD SOMMER!

Fagbladet FOA ønsker alle
sine læsere en god sommer
– hvad enten det bliver på
job eller på ferie!

ILLUSTRATION: GITTE SKOV

Din nye sundhedsordning tager hånd om dit helbred

Din pension i PenSam indeholder nu også en sundhedsordning. Den er til for at hjælpe dig, så du kan undgå at miste jobbet. Du har mulighed for at få behandling hos blandt andet fysioterapeut, kiropraktor og psykolog. Og er du ramt af stress, kan du få et stressforløb. Vi sidder også klar ved telefonen, hvis du har brug for afklaring og overblik over dine behandlingsmuligheder.

Læs mere på pensam.dk/sundhedsordning

PenSam
Gør livet lidt bedre